

MTK-Keski-Suomi Toimintakertomus 2025



Sisällysluettelo 109. toimintavuosi

Puheenjohtajan katsaus 2025.....	3
MTK-Keski-Suomi ry.....	5
Toimintakertomus 2025.....	6
Hallinto ja johtokunnan toiminta	12
Kannanotot, tiedotteet ja lausunnot vuosi 2025.....	15
Kevätkokous.....	15
Syyskokous	22
Maaseutunuorten valiokunta, nuorten toiminta	29
Metsänomistajien maakunnallinen edunvalvonta Keski-Suomessa 2025.....	30
Varautuva viljelijä -hankkeen toiminta	32
Edustajat valiokunnissa 2025	33
Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteiset valiokunnat 2025	33
Keski-Suomen edustajat MTK:ssa ja sen valiokunnissa 2025.....	33
Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen valiokuntien toiminta	34
MTK-Keski-Suomen jäsenet 31.12.2025.....	44
Yhteisöjäsenet	44
MTK-Keski-Suomen tilinpäätös 2025	45
Toimintakertomus 2025 Keski-Suomen Maataloustuottajain Säätiö	46
MTK-Keski-Suomen toimintasuunnitelma vuodelle 2026	47
MTK-Keski-Suomen talousarvio vuodelle 2026	51
MTK-Keski-Suomi ry:n paikallisyhdistykset vuodelle 2026.....	52

Puheenjohtajan katsaus 2025

Kulunut vuosi näytti jälleen, että elintarvike ketju ei toimi maassamme oikein eikä varsinkaan oikeudenmukaisesti.

Naudan jauhelihan osalta tyhjentyneet hyllyt kaupoissa ovat ensimmäinen varteenotettava merkki siitä, mihin nyt vallitseva toimintamalli johtaa. Nykytilanteessa tuottajahinnat eivät riitä kattamaan kustannuksia. Kyse ei ole vain markkinahäiriöstä, vaikka eräät tahot niin väittävät. Tämä ei ole vain kotieläintuotannon ongelma vaan se koskee myös kaikkea tuotantoa. Kotieläintuotannon vähentyessä menee samalla markkinoita rehulaatuisen sadon osalta, koska vientiin kelpaa vain elintarvikelaatuinen sato.

Kasvinviljelyn kannattavuus on ollut luvattoman huonoa jo monta vuotta peräkkäin lukuun ottamatta vuonna 2023 ollutta hintapiikkiä, joka sekin sulii nopeasti kohonneisiin tuotanto kustannuksiin verrattuna tuottajahintoihin. Alentuneet, ostovoiman menettäneet tuet eivät korjaa tilannetta.

Tuotantopanosten hinnat ovat asettuneet tasolle, jossa tuloksen tekeminen on erittäin haasteellista tai jopa mahdotonta monella tilalla. Tämä koskee kaikkia tuotantosuuntia, vain pieni osa tiloista pärjää ja saa palkkaa tehdystä työstä.

Nykyinen malli johtaa tuotannon näivettymiseen: Spv-kauppoja tehdään vain muutamia, samalla korjausvelka kasvaa niin että korvausinvestoinnit jäävät tekemättä. Miten omavaraisuus sekä huoltovarmuus säilytetään tulevaisuudessa? Tätä työtä on järjestössä tehty ja tehdään edelleen hankkeiden osalta esim. Varautuva viljelijä -hankkeessa, jossa MTK-Keski-Suomi on mukana. Tulevaisuus ei ole turvattu millään tuotantosuunnalla, jos muutosta ei saada aikaa. Ainoa oikea ratkaisu on kannattavuus ja vielä kerran kannattavuus.

Jotain muutosta on aistittavissa tai jotain värinää on ilmassa, kun ulkomaalainen vasikka-auto kaatui liiton alueella. Paikalliset hoitivat onnettomuuteen joutuneet eläimet hienosti, ammattilaisia kun ovat. Siitä heille suuri kiitos. Tämä tapahtuma nousi mediaan, miksi meiltä viedään vasikoita ulkomaille, vaikka kotimaassa on pula naudan jauhelihasta. Valveutuneet toimittajat nostivat esille kysymyksen kuka ja ketkä tuotavat ruokamme tulevaisuudessa? Seuraava kysymys on missä ja miten.

Miten EU:n alhaisinta tuottajahintaa saavat tuottajat tulevat toimimaan tulevaisuudessa naudanlihan osalta, mikä on viennin osuus ja mikä on hinta kotimaassa?

Tässä on monta kysymystä ennen kuin asiat ratkeavat. Ruokakaupassa alhainen tuottajahinta ei näy kuluttajalle, vaan ostohinta on keskitason yläpuolella.

Vahva osuuskunta maidossa on pystynyt pitämään hintaa tasaisempana tuottajalle, vaikka täten hintahuiputkin leikkaantuvat pois.

Kohtalaisen lauhan talven jälkeen päästiin kylvämään normiaikaan toukoja, merkillepantavaa oli jälleen sateiden alueelliset vaihtelut ja jyrkät rajat sadannan suhteen. Sato oli hyvä sekä määrällisesti että laadullisesti, jopa paikoin ennätysellinen. Säilörehut ja heinät onnistuivat myös.

Sadon korjuu sujui aivan kohtalaisissa olosuhteissa matalan tuottajahinnan sekä viljan liikkuvuuden painaessa mieliä. Varstoissa oleva ylivuotinen vilja tukki vastaanottoa, kun viljelijät olivat jääneet odottelamaan hinnan nousua, jota ei koskaan tullut.

Puukaupassa kantohinnat kääntyvät varsinkin kuitupuun osalta nopeaan laskuun, aika merkittävä lasku hintoihin. Kuusitukki piti parhaiten hintansa, mutta laski myös. Kysynnän elpyminen antaa odottaa itseään.

Järjestön pitkäaikainen pj Juha Marttila luopui tehtävästä, kiitokset hänelle näistä vuosista. Puheenjohtajaksi valittiin Tero Hemmilä, toiseksi pj Tero Lahti ja kolmanneksi pj Arto Laine jatkamaan tehtävissä. Onnittelut ja menestystä vaativien tehtävien hoitamiseen.

MTK K-S liiton pj tehtävät jätän luottavaisin mielin uuden pj Tomi Ahosen sekä johtokunnan haltuun.

Haluan vielä kiittää toiminnanjohtaja Antti Warista sekä toimihenkilöitä Saria, Anninaa, Saaraa sekä Liisaa loistavasta yhteistyöstä näinä vuosina tehtävää hoitaessani.

Kiitos!

Hyvää kevättä!
Juhana Jalkanen



Kuva 1. Toimintavuoden puheenjohtaja Juhana Jalkanen ja varapuheenjohtaja ja vuoden 2026 puheenjohtaja Tomi Ahonen

MTK-Keski-Suomi ry

Johtokunta 2025

Juhana Jalkanen	Laukaa	
- puheenjohtaja		2021 -2025
- varapuheenjohtaja		2017 - 2020
- johtokunnan jäsen		2013 -
Tomi Ahonen	Urainen	2016 -
- varapuheenjohtaja		2021 -
Paavo Hienola	Jämsän seutu	2017 -2025
Lauri Jaatinen	Toivakka	2021 -
Veera Kantonen	Saarijärvi	2024 -
Maija Laahanen	Viitasaari	2020 -
Riikka Kananen	Pihtipudas	2025 -
Jani Rantanen	Joutsa	2018 -
Janne Riihonen	Keurusseutu	2019 -

Toimihenkilöt 2025

Antti Waris, toiminnanjohtaja

Sari Hintikka, järjestöasiantuntija

Saara Patama, Hankepäällikkö, Varautuva Viljelijä -hanke

MTK-Keski-Suomi

Johtokunta 2026

Ahonen Tomi, pj 050 302 0361 tomi.ahonen@koivurannantila.fi	Jaatinen Lauri, vpj 0400 648985 laurijaatinen1@gmail.com	Hänninen Asser 050 4069603 asser.hanninen@gmail.com
Kantonen Veera 044 293 9803 vetekant@gmail.com	Kauppinen Tuukka 040 0625611 tuukka.kauppinen87@gmail.com	Laahanen Maija 040 5331602 majjalaahanen@gmail.com
Kananen Riikka 050 430 2141 riikka.kananen@gmail.com	Rantanen Jani 040 588 0749 jani.rantanen@pp.inet.fi	Riihonen Janne 040 588 0749 janneriihonen@gmail.com

MTK-Keski-Suomen toimisto

Keskustie 20 C,
40100 JYVÄSKYLÄ

Nettisivut: <https://keski-suomi.mtk.fi>
Facebook: www.facebook.com/mtk.keskisuomi
Instagram: [mtk_keski_suomi](https://www.instagram.com/mtk_keski_suomi)
Youtube: [mtkkeski-suomi747](https://www.youtube.com/channel/UCmKkkeski-suomi747)
TikTok: [mtkkeskisuomiry](https://www.tiktok.com/@mtkkeskisuomiry)

Toimihenkilöt:	Antti Waris Toiminnanjohtaja 0400 486 354	Sari Hintikka Järjestöasiantuntija 050 569 9830	Saara Patama Hankepäällikkö 044 0539285
----------------	---	---	---

Taloushallinto: Liisa Pennanen, MTK Pohjois-Suomi

Toimintakertomus 2025

MTK-Keski-Suomi ry on Keski-Suomen alueella toimiva maa- ja metsätalouden harjoittajien sekä maaseutuyrittäjien talouspoliittinen ammatti- ja etujärjestö. Järjestön tavoitteena on turvata ja kehittää maatilayritysten toimintaedellytyksiä sekä edistää jäsenistön yrittämismahdollisuuksia. Erityistä huomiota kiinnitetään maanomistajien oikeuksien puolustamiseen, kuten omaisuudensuojan ja luonnonvarojen kestäväen käytön varmistamiseen muuttuvassa toimintaympäristössä.

MTK-Keski-Suomi pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan maaseudun elinvoimaisuuden säilyttämiseen ja kehittämiseen. Järjestön toiminnan päämääränä on asuttu ja elinvoimainen maaseutu, jossa jäsenet voivat hyvin sekä henkisesti että taloudellisesti. Tämä saavutetaan muun muassa osallistumalla maakunnalliseen edunvalvontaan, kuten maakuntakaavoitukseen ja ympäristölupaprosesseihin, sekä tekemällä yhteistyötä paikallisten ja alueellisten sidosryhmien kanssa. Vuonna 2025 liiton toimihenkilöstöstä ja luottamushenkilöistä oli edustus maaseudun yhteistyöryhmässä (MYR) ja maakuntahallituksessa, mikä edesauttaa merkittävästi liiton vaikutusmahdollisuuksia.

Järjestön toiminta perustuu MTK:n yhteisiin tavoitteisiin, ja se on sitoutunut niiden mukaiseen suunnitteluun ja toteutukseen Keski-Suomessa. MTK-Keski-Suomessa oli vuonna 2025 noin 5 100 viljelijä- ja metsänomistajajäsentä, ja alueella toimii 16 MTK-yhdistystä, jotka ovat paikallisia edunvalvoja ja vaikuttajia.

MTK-Keski-Suomi tarjoaa jäsenilleen myös koulutusta ja neuvontaa ammattiasioissa, järjestää kursseja ja vapaa-ajan tapahtumia sekä osallistuu EU-rahoitteiseen hanketoimintaan. Näin pyritään lisäämään maatalousyrittäjien osaamista ja ammattitaitoa sekä edistämään uusien toimintamallien ja innovaatioiden käyttöönottoa.

Yhteistyö muiden alueellisten toimijoiden, kuten ProAgrian, Keski-Suomen Kauppakamarin, Keski-Suomen Yrittäjien, Keski-Suomen Elinvoimakeskuksen, maakuntaliiton ja metsäkeskuksen kanssa on olennainen osa järjestön toimintaa. Tämän yhteistyön avulla pyritään vaikuttamaan maakunnan kehittämiseen ja varmistamaan, että maaseudun elinkeinojen ja asukkaiden tarpeet otetaan huomioon päätöksenteossa.

MTK-Keski-Suomi on myös mukana erilaisissa hankkeissa, ohjaus- tai seurantaryhmissä tai osatoteuttajana.

Näiden toimien kautta MTK-Keski-Suomi pyrkii varmistamaan, että maaseudun elinkeinot säilyvät kannattavina ja arvostettuina, ja että maaseutu pysyy elinvoimaisena osana suomalaista yhteiskuntaa.

Tämän me teimme vuonna 2025 – tiivistelmä toiminnasta

Vuosi 2025 oli MTK-Keski-Suomelle, kuin koko MTK:lle merkittävä ajanjakso, joka sisälsi monipuolisia tapahtumia, tiivistä yhteistyötä sidosryhmien kanssa sekä aktiivista edunvalvontaa. Vuoden toimintaa siivitti MTK:n pitkäaikaisen puheenjohtajan Juha Marttilan poisjäänti ja vuodesta tulikin vaalivuosi, kun jo alkuvuonna oli tiedossa hyviä uusia ehdokkaita luotsamaan MTK:n toimintaa. Toimintamme

keskiössä olivat sääntöjemmekin pohjalta jäsenistömme etujen ajaminen, maaseudun elinvoimaisuuden edistäminen ja kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen. Toimintavuoden aikana henkilöstö pysyi samana, mutta loppuvuonna marraskuussa Saara Patama valittiin hankepäälliköksi Varautuva Viljelijä -hankkeeseen ja tuli sitä mukaan vahvistamaan MTK-Keski-Suomen tiimiä.

Alkuvuoden rytinät – rahoitus ja elinvoima edunvalvonnan ytimeen

Vuoden alussa 2024 käynnistetty työ maaseudun rahoitushaasteiden näkyväksi tekemiseksi alkoi tuottaa konkreettisia tuloksia keväällä 2025. Yhteistyössä Itä- ja Keski-Suomen tuottajaliittojen kanssa rahoituksen saatavuus, pankkisääntelyn vaikutukset sekä investointien jarrut nousivat järjestelmällisen vaikuttamisen kohteeksi – ei yksittäisinä ulostuloina, vaan pitkänä ketjuna tapaamisia, dataa, viestejä ja toistuvia keskusteluja.

Työ johti vierailuun Suomen Pankki, rahoituslaitosten ylimmän johdon kanssa käytyihin keskusteluihin sekä useisiin muihin vaikuttamispaikkoihin. Samalla käynnistyi säännöllinen pyöreän pöydän keskustelutarja Valtioneuvoston linnassa, jossa samassa pöydässä oli ministeriöiden virkamiehiä, rahoituslaitosten johtoa ja finanssialan toimijoita. Näissä keskusteluissa siirrettiin painopistettä ”yksittäisten tilojen ongelmista” rakenteisiin: siihen, miten sääntely, riskimallit ja markkinakäytäntö ohjaavat rahoitusta pois tuotannollisista investoinneista, vaikka investointitarve on ilmeinen.

Maakunnassa tehty työ – leveämmät hartiat vaikuttamiseen

Vuoden aikana jatkoimme määrätietoista sidosryhmätyötä myös Keski-Suomessa. Tapasimme maakunnan keskeisiä toimijoita, muun muassa Osuuskauppa Keskimaan johtoa, Keski-Suomen liiton maakuntajohtoa, Keski-Suomen Yrittäjien johtoa, ELY-keskuksen maaseutuyksikön vastuuhenkilöitä, kansanedustajia sekä Keski-Suomen kauppakamarin edustajia.

Tällä työllä oli kaksi käytännön vaikutusta:

- Yhteinen tilannekuva vahvistui. Rahoituksen saatavuus, investointien pysähtyminen ja alueiden eriytyminen nähtiin entistä selvemmin kokonaisuutena, ei erillisinä sektoreiden murheina.
- Vaikuttamisen kanavat paranivat. Mukana oleminen Keski-Suomen Kauppakamarin valiokunnissa vahvisti asemaamme alueellisena vaikuttajana ja toi uusia verkostoja sekä ”pöytiä”, joissa Keski-Suomen elinvoimasta aidosti vaikutetaan.

Tiivis sidosryhmäyhteistyö ei tarkoita, että ”oma asia olisi muiden asia” tai toisin päin. Se tarkoittaa, että kun syyskokous linjaa vuosisuunnitelmissa tavoitteet, meillä on käytännössä leveämmät hartiat viedä niitä läpi – ja kuuluvampi ääni silloin, kun rakenteet eivät toimi.

Bryssel 30.6.–1.7.2025 – rahoitus, pankkisääntely ja MTK IKS-alueen erityiskysymykset EU-pöytiin

Kesä–heinäkuun taitteessa Itä- ja Keski-Suomen liitot toteuttivat edunvalvontamatkan EU-instituutioihin Brysseliin. Matkan ydin oli maatalouden rahoitus, pankkisääntely sekä itäisten alueiden erityiskysymykset – ja se, miten nämä kytketään EU-tason ohjelmiin ja rahoitusinstrumentteihin.

Brysselissä viestimme oli sama useassa pöydässä:

- Uus- ja korvausinvestointien liian matala taso itäisessä ja keskisessä Suomessa.
- Kannattavuuden heikkeneminen ja siitä seuraavat ongelmat omistajanvaihdoksissa.
- Rahoituksen saatavuuden vaikeutuminen (sekä käytännön pankkiosaamisen kato maaseudulta).
- Tarve yhtenäisille, CAP-yhteensopiville vastuullisuusvaatimuksille – ei toimijakohtaisille “lisäkerroksille”.
- Itärajan elinvoima ja turvallisuus: maatalous ja biotalous osana huoltovarmuutta ja alueiden “right to stay” -ajattelua.

Konkreettiset havainnot tapaamisista:

1. Itärajan “Eastern Border Pact” on liikkeessä. Komissiossa valmisteltiin tiedonantoa EU:n itäisille ulkorajoille tarvittavista erityistoimenpiteistä, ja valmisteluun oli tulossa kuulemisvaihe (“call for evidence”). Tämä avaa reitin sille, että myös maatalous- ja biotalousnäkökulma saadaan sisään ajoissa.
2. Rahoitusinstrumenteissa on käyttämätöntä potentiaalia – mutta kanava on auki vasta, jos pankit lähtevät mukaan. Euroopan investointipankkiin ja sen instrumenttien osalta nousi esiin, että suomalaiset pankit eivät ole olleet aktiivisia hyödyntämään EU-tason rahoitusta, mikä voi käytännössä estää rahan päätyksen tiloille. Ratkaisua haettiin mm. takausjärjestelyistä ja siitä, voisiko Euroopan investointirahasto olla mukana vakuus- ja takausmalleissa.
3. Pankkisääntelyn vaikutuksista tarvitaan parempaa näyttöä – ja se on myös vaikuttamisen polku. Keskusteluissa (mm. komission rahoitusmarkkinaosastolla) tuli esiin, ettei “sääntely” yksin selitä kaikkea, jolloin korostuu tarve tarkemmalle tilastoinnille ja erittelylle: hoitamattoman lainakannan määrittelyt, aluekohtaisuus, vertailu toteutuneisiin luottotappioihin sekä se, miten riskimallit kohtelevat pääomaintensiivistä, matalan katteen toimialaa.

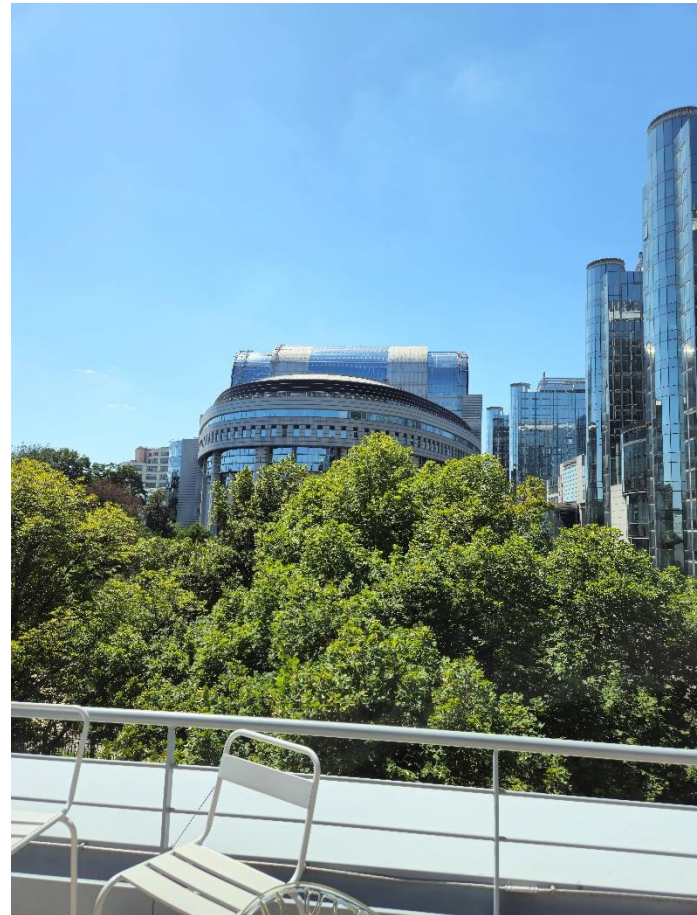
Lisäksi matka vahvisti poliittista jatkopolkua: keskustelu Euroopan parlamentissa johti siihen, että Katri Kulmuni vei komissiolle kirjallisen kysymyksen viljelijöiden lainansaannin vaikeuksista.

Mihin tämä työ tähtää – ja mitä seuraavaksi

Tämän kokonaisuuden tavoitteena on toimintaympäristön korjaus: investointien edellytysten palauttaminen, rahoituksen saatavuuden turvaaminen ja alueellisen eriytymisen jarruttaminen.

Seuraavat askeleet ovat käytännössä kolmea rataa:

- Kotimaan pyöreä pöytä: jatketaan säännöllistä keskustelua ja viedään ratkaisuaihioita eteenpäin (mm. riskimallit, maaseutuosaamisen turvaaminen pankeissa, instrumentit investointeihin).
- EU-polku: hyödynnetään itärajapaketin valmistelu ja kuulemiset (“evidence”) niin, että maatalous ja biotalous näkyvät elinvoiman ja turvallisuuden kokonaisuudessa.
- Data ja argumentaatio: rakennetaan entistä vahvempi näyttöpohja siitä, missä kohtaa rahoitus “katkeaa” (määritelmät, tilastot, alueerot, toteutunut riski vs. mallinnettu riski) – ja mitä muutoksia se edellyttää.



Kuva 2. Brysselin parlamentti

Julkaisutoiminta ja tiedonvälitys

Järjestimme vuoden aikana useita koulutustilaisuuksia jäsenistöllemme. Erityisesti ympäristövaikutuksiin keskittyvät koulutukset ja rahoitusneuvotteluihin liittyvät koulutukset olivat suosittuja. Tämän lisäksi koulutuksia meillä oli ympäristö- ja maankäyttöön liittyviä koulutuksia sekä erillinen ympäristöasiamiehille suunnattu koulutus. Viestimme aktiivisesti tarjoamista omista ja muiden MTK-liitojen sekä Keskusliiton tarjoamista koulutuksista jäsenistöllemme. Jäsenpostimme on tavoittanut entistä paremmin jäsenemme, ja monet ovatkin käyneet jäsenrekisteri Oivassa päivittämässä sähköpostiosoitteensa.

Vuoden päätös ja tulevaisuuden näkymät

Kaiken kaikkiaan vuosi 2025 oli MTK-Keski-Suomi ry:lle aktiivinen ja monipuolinen. Onnistuimme edelleen vahvistamaan asemaamme alueellisena vaikuttajana, syventämään yhteistyötä sidosryhmien kanssa ja tarjoamaan jäsenistöllemme monipuolisia palveluita. **Kiitämme kaikkia jäseniämme aktiivisesta osallistumisesta ja sitoutumisesta yhteisiin tavoitteisiin. Jatkamme työtä maaseudun elinvoimaisuuden ja jäsentemme etujen puolustamiseksi myös tulevana vuosina.**

MTK-Keski-Suomi on ollut aktiivisesti mukana jäsenkunnan toimintoihin liittyvissä ja maaseudun yritystoimintaa ja asukkaiden palveluita kehittävässä hankkeissa. Pääsääntöisesti työ on ollut osallistumista hankkeen ohjausryhmiin, palavereihin sekä hankkeista viestimistä jäsenistölle.

- Välitä viljelijästä – toiminnan viestintä ja kehittämistilaisuuksiin osallistuminen sekä yhteistyö.
- Muki-hankkeen ohjausryhmätyöskentely (tälle jatkohanke KeMu)
- Finnish Future Farm -hanke (ohjausryhmässä)
- Datapellon raivaajat -hanke (ohjausryhmässä)
- KeKeMa -hanke (ohjausryhmässä)
- NEVALA -hanke (ohjausryhmässä)
- LUMOAVA -hanke
- Keski-Suomen Kestävät Kylät (ohjausryhmässä)
- JÄSMY -hanke (seurantaryhmässä)
- Biotalousinstituutin neuvottelukunta
- Yrityskylä
- Varautuva Viljelijä -hanke (ohjausryhmä)
- Sustainable SMEs -hanke (yhteistyötaho)

Itä- ja Keski-Suomen yhteistyöalueella pidettiin myös yhteinen toimihenkilökokous, joka oli tänä vuonna MTK-Keski-Suomen järjestettävänä. IKS alueen toimihenkilökokous pidettiin Laukaan Varjolessa. Itä- ja Keski-Suomen luottamushenkilöpäivät järjestettiin Pohjois-Savossa Tahkolla keväällä.

Suomalaisen ruuan edistäminen ja kuluttajatyö

MTK:n Kokkaa kotimaista -kampanja tuotti valmiit oppimateriaalipaketit yläkoulun kotitalouden opetukseen. Keski-Suomessa useampi yhdistystä kontaktoi yläkouluja ja järjesti kotitalousopettajien kanssa yhdessä kampanjan. Yhdistykset hankkivat Kokkaa Kotimaista -ruokakassit ja toimittivat ne koululle. Seitsemän koulua pääsi nauttimaan MTK yhdistysten toimittamien ruoka-aineiden ja itse tekemisen tuottamasta ruokanautinnosta. Keskusliitto rahoitti kampanjan ruoka-aineet ja yhdistysten osuus oli käytännön työ oppilaitosten kanssa. Tämä on hyvä ja toimiva konsepti suomalaisen ruuantuotannon esiintuonnissa ja edistämisessä.

Toimintaryhmät ja yhteistyö

MTK-Keski-Suomi on osallistunut Keski-Suomen ELY-keskuksen neuvottelukunnan toimintaan jäsenenä. MTK-Keski-Suomi on ollut mukana vesienhoidon yhteistyöryhmässä, tuoden työskentelyyn maanomistajien ja luonnonvara-alan yrittäjien näkökulmia Keski-Suomen alueen vesienhoidon toimenpiteiden suunnitteluun.

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) on lakisääteinen toimielin, joka linjaa maakunnan kehittämistä ja EU-tukien jakoa alueellaan. Liiton edustajaksi valittiin toimintavuonna Juhana Jalkanen ja varajäsenenä Tomi Ahonen.

Länsi-Suomen aluehallintoviraston tilavalvonta- ja lupafoorumissa on MTK-Keski-Suomen puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja on ollut edustamassa jäsenkuntaa.

Luonnonvara-alan koulutuksen neuvottelukunta kokoaa yhteen työelämän yhteistyötahoja. Se seuraa ja tekee ehdotuksia opetussuunnitelmien sekä koulutustarjonnan kehittämiseksi työelämän ja yhteiskunnan tarpeita vastaavaksi. Edustajana kokouksissa on toiminnanjohtaja.

MTK-Keski-Suomi kuuluu myös Keski-Suomen alkutuotannon valmiusryhmään, minkä kanssa on suunniteltu myös yhteisiä maatalojen varautumiskoulutuksia Tikkakoskelle.



Kuva 3. Vierailimme toimintavuonna johtokunnan kanssa myös Suolahdessa Valtran tehtaalla, missä meidät vastaanotti toimitusjohtaja Mikko Lehikoinen

Hallinto ja johtokunnan toiminta

MTK-Keski-Suomen johtokuntaan kuuluivat toimintavuonna puheenjohtaja Juhana Jalkanen Laukaasta sekä varapuheenjohtaja Tomi Ahonen, Uurainen, Paavo Hienola Jämsä, Lauri Jaatinen Toivakka, Veera Kantonen Saarijärvi, Maija Laahanen Viitasaari, Riikka Kananen Pihtipudas, Jani Rantanen Joutsa ja Janne Riihonen Keuruu. Johtokunnan sihteerinä on toiminut toiminnanjohtaja Antti Waris. Johtokunnan kokouksiin on kutsuttu myös MTK:n johtokunnan 2. puheenjohtaja Tero Lahti. Johtokunta piti toimintavuoden aikana yhteensä viisi (5) kokousta.

Liiton työvaliokunnan muodostivat puheenjohtaja Juhana Jalkanen, varapuheenjohtaja Tomi Ahonen, johtokunnan jäsen Maija Laahanen ja toiminnanjohtaja Antti Waris. Työvaliokunta neljä (4) kertaa toimintavuoden aikana.

MTK:n valtuuskunnassa liiton edustajana olivat Juhana Jalkanen, Tomi Ahonen ja Maija Laahanen. Varajäsenenä Lauri Jaatinen/Jani Rantanen/Riikka Kananen. Varajäsenten kutsuminen tehdään arpajärjestyksessä, eikä varsinaisille jäsenille ole henkilökohtaisia varajäseniä.

Liiton kevätkokous pidettiin Muuramessa Työnväentalolla tiistaina 15.4.2025, jossa osallistujia oli 8 yhdistyksestä. Yhteisöjäsenten edustajia oli paikalla 2. Kokouksessa oli yhteensä 15 äänioikeutettua edustajaa. Muita kokousvieraita oli 7. Muiden osallistujien kanssa kokouksessa oli paikalla yhteensä 23 osallistujaa. 1 edusti sekä yhteisöjäsentä, että yhdistystä.

Syyskokous pidettiin Itsenäisyyspäiväviikolla alla tiistaina 2.12.2025 Äänekoskella POKE:n auditoriossa. Kokouksessa edustajia oli 14 yhdistyksestä. Yhteisöjäsenten edustajia oli paikalla 2. Kokouksessa oli yhteensä 38 äänioikeutettua edustajaa. Muiden osallistujien kanssa kokouksessa oli paikalla yhteensä 44 osallistujaa.

MTK-Keski-Suomen johtokunnan kokoukset

13.01.2025 Johtokunnan järjestäytyminen, ja työvaliokunnan nimeäminen

Johtokunta järjestäytyi, sekä MTK-Keski-Suomen edustajat valittiin Itä- ja Keski-Suomen valiokuntiin ja Keski-Suomen nuorten- ja metsävaliokunnan jäsenten valinnat. Kokouksessa valittiin myös edustajat lomitusyhteistyöryhmään. Kokouksessa käsiteltiin myös liiton likviditeettitilannetta ja sen perusteella sijoituksia purettiin tasapainoittamaan aiemista henkilövaihdoksista aiheutuneita kustannuksia.

06.03.2025 Johtokunnan toimintakertomus ja tilinpäätöksen esittely vuodelta 2024

Johtokunta vahvisti kevätkokouspaikan ja tarkasti johtokunnan toimintakertomuksen. Samalla johtokunta käsitteli MTK-Keski-Suomen vuoden 2024 tilinpäätöksen liitteineen. Johtokunta kävi myös läpi liiton sijoitusasuntojen tilannetta ja päätyi selvittämään niiden nykyarvon.

15.04.2025 Liiton kevätkokous

18.09.2025 Varautuva viljelijä -hanke, Vuokra-asuntojen tilanne ja nimeämiset

Kokouksessa johtokunta kävi perusteellisen hankekatsaukset Varautuva Viljelijä -hankkeesta ja johtokunta hyväksyi yksimielisesti tehtävään työvaliokunnan esityksestä Saara Pataman. Vuokra-asunnossa sattunut vesivahinko nopeutti asuntojen realisointitilannetta, ja johtokunta päätti kunnostaa asunnon A5 ja laittaa se sen jälkeen välilykyseen.

MTK-Keski-Suomelle aukeni myös mahdollisuus nimetä jäsen Keski-Suomen vesienhoidon yhteistyöryhmään.

09.10.2025 Valtran vierailu, MYR ja maakuntaliitto sekä valinnat MTK:n valiokuntiin

Johtokunta kokoontui Suolahteen Valtran tiloihin kuulemaan yhteistyökumppanin näkemyksiä liiton maaseutualueen tilanteesta. Kokouksessa käytiin monipuolinen keskustelu Keski-Suomen maakuntaliiton ja sen toimintojen tilanteesta. Johtokunta nimesi jäsenet maakunnan yhteistyöryhmään (MYR) ja samalla kävimme läpi maakuntastrategiaa ja sen toimeenpanoa. Johtokunta teki myös esityksen MTK:n valtuuskunnalle jäsenistä valtakunnallisiin valiokuntiin ja verkostoihin.

20.11.2025 Johtokunnan käsittely syyskokoukseen vietävistä asioista, sekä ohjeistuksien päivittäminen.

Johtokunta käsitteli myöhemmin tulevalle liiton vuosikokoukselle kuuluvat johtokunnan ja valiokuntien jäsenten, edustajien ja tilintarkastajan palkkiot ja kulukorvaukset vuodelle 2026 sekä liiton talousarvion ja toimintasuunnitelman.

02.12.2025 Liiton syyskokous

Johtokunnan kokoukset 2025							
Paikka	Maatalo	Viilu	Maatalo	Valtra	Maatalo		Yhteensä
Pvm.	13.1.	6.3.	18.9.	9.10.	20.11.		
Ahonen	X	X	X	X	X		5/5
Hienola	-	-	X (e)	X	-		2/5
Jaatinen	X	X	X	X	X		5/5
Jalkanen	X	X	X	X	X		5/5
Kananen	X	-	X	X	X		4/5
Kantonen	X (e)	X	X	-	-		3/5
Laahanen	-	X	X	X	X		4/5
Rantanen	X	X	X	-	X		4/5
Riihonen	X	X	X	X	X		5/5
* (e) = etänä							
MTK johtokunnan 2. pj							
Lahti	X	X	X	X	-		
Osallistuja/kokous	8/10	8/10	10/10	8/10	7/10		

Taulukko 1. Johtokunnan kokousosallistuminen 2025

Henkilöstö

MTK-Keski-Suomen liiton henkilöstön toimintavuonna muodostivat toiminnanjohtaja Antti Waris, järjestöasiantuntija Sari Hintikka sekä hankepäällikkö Saara Patama. MTK-Pohjois-Suomen kanssa on tehty yhteistyösopimus taloushallintopalveluiden hankinnasta. Taloushallintopalvelut on tehnyt ansiokkaasti MTK-Pohjois-Suomessa työsuhteessa oleva toimistos sihteeri Liisa Pennanen Oulusta. Toimintatapa hyödyttää kumpaankin osapuolta ja vahvistaa osaltaan liitojen tulevaisuutta. Toimintavuonna on siirrytty pitkälti sähköiseen taloushallintoon yhteisiä selkeitä toimintamalleja ja prosesseja hyödyntäen.

Talous

MTK-Keski-Suomen tilikauden tulos vuodelta 2025 on 4.559,59 euroa ylijäämäinen.

Varsinaisen toiminnan tuotot olivat yhteensä 54.385,57 euroa, joka on 9.741,79 enemmän kuin edeltävänä toimintavuonna. Varsinaisen toiminnan kulut olivat yhteensä -275.938,81 euroa. Varsinaisen toiminnan kulujäämäksi muodostui -221.553,24, jolloin muutos (pienentyneitä varsinaisen toiminnan kuluja ja kasvaneita tuottoja) edelliseen vuoteen on 48.757,35 euroa.

Varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 238.528,39 euroa, jossa ovat mukana jäsenmaksu yhteisöiltä ja MTK:n maksama jäsenmaksu liitoille. Jäsenmaksuissa on pientä nousua, mikä johtuu pääsääntöisesti muuttuneesta maksuaikataulusta. Yhteisö- ja kannatusjäsenien jäsenmaksuja on saatu yhteensä 11.197,67, joka on 5.107,23 euroa enemmän kuin edellisellä vuonna.

Sijoitustoiminnan tuotot muodostuvat kahden asunnon vuokratuloista, pienen osakesalkun osinkotuotoista sekä liittotilillä oleville varoille maksetuista korkotuotoista. Tuotot näistä olivat vuonna 2025 yhteensä 22.215,44 euroa. Sijoitustoiminnan kulut olivat 2025 vuonna -40.431,00 euroa. Sijoitustoiminnan tuottojen väheneminen ja kasvaneet kulut aiheutuivat vuokra-asunnon remontoimisesta.

Riskit

MTK-Keski-Suomen sijoitus- ja rahoitustoiminta tuo pienen lisän toiminnan rahoittamiseen. Evli-rahastosijoitus hajauttaa sijoituksen useisiin kohteisiin, ja sen kirjanpitoarvo on tilin päätöksessä 2025 noin 480.000 euroa. Vuokra-asuntojen kohdalla asukkaiden pysyvyys on merkittävä tekijä tuottoon. Toimintavuonna vuokra-asuntojen pahin mahdollinen riski realisoitui ja vuokralainen jouduttiin poistamaan asunnossa sattuneen vesivahingon myötä. Tapahtuneesta aiheutui vuokratulojen menetyksiä sekä n. 40 000 euron kulut asunnon entiselleen saattamiseksi. Tapahtuneen takia asunto päätettiin laittaa myyntiin toimintavuoden lopussa.

Taloudellisia riskejä aiheuttaa myös maatalouden kokonaisvaltainen rakennekehitys suhteessa yhdistyksien järjestäytymisasteeseen.

MTK-Keski-Suomi ry:n toiminnassa on myös toiminnallisia riskejä. Riski muodostuu pienestä henkilöstömäärästä ja tehtävien tuomasta osaamistarpeen laajuudesta. Pienenevillä henkilötövuosilla hoidetaan kasvavaa tehtävämäärää. Merkityksellinen toiminnallinen riski on se, ettei toiminnassa ei ole varahenkilöjärjestelmää. Henkilöstöriskiä pyritään hallitsemaan laadukkaalla työterveyshuollolla ja huolehtimalla työntekijöiden jaksamisesta aiempaa tehokkaammin.

Kannanotot, tiedotteet ja lausunnot vuosi 2025

- 19.02.2025 IKS-Erikoiskasvivaliokunnan kannanotto erikoiskasvien jalostuksen ja koelohkotoinnan kehittämiseksi
- 18.06.2025 Lausunto: Lausunto Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelujen rakennusvalvonnan toimialueen kuntien rakennusjärjestysluonnoksesta
- 14.08.2025 Lausunto: Maaseutupoliittinen selonteko
- 17.09.2025 Lausunto: Feedback Eastern Border Pact
- 21.10.2025 Lausunto: Kansallinen ruokastrategia
- 03.11.2025 Lausunto: Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluverkkoselvitys
- 12.12.2025 Lausunto: Elintarvikemarkkinlaista
- 19.12.2025 Lausunto: Harjulinja

Kevätkokous

MTK-Keski-Suomen kevätkokous pidettiin tiistaina 15.4.2025 Muuramen Työväentalolla (Nisulantie 2). Päivä oli rakennettu kahdelle tasolle: toisaalta sääntömääräisten asioiden hoitamiseen, toisaalta ajankohtaiseen edunvalvontakeskusteluun siitä, miksi ruokaketjun ja alkutuotannon perustukset ovat nyt koetuksella – ja mitä se tarkoittaa huoltovarmuudelle, investoinneille ja järjestön vaikuttamistyölle.

Kokouksen alkuun Antti Waris kävi läpi operatiiviset ohjeet ja turvallisuuteen sekä toimintakulttuuriin liittyvät käytännöt. Kokouksessa noudatetaan MTK:n kunnioittavan keskustelun pelisääntöjä: asiallista puhetta, toisten kuuntelemista ja riittävää tilaa myös eriäville näkemyksille.

Kilpailulainsäädännön ohjeistukset huomioidaan keskusteluissa: erityisesti hinnoitteluun, markkina-käyttäytymiseen tai yritysten välisiin käytäntöihin liittyvät yksityiskohtaiset, markkinaa ohjaavat linjaukset eivät kuulu kokouskeskustelun piiriin. Turvallisuus: esiteltiin hätäpoistumistie sekä nimettiin häirintäyhteyshenkilö.

Tämä kehys oli tärkeä kahdesta syystä. Ensinnäkin se suojaa järjestöä ja jäseniä juridisesti, toiseksi se vahvistaa kokouksen luottamuksellista ja rakentavaa ilmapiiriä: voidaan puhua vaikeista asioista kovalakin sävyllä, kunhan se tehdään reilusti ja sääntöjen mukaan. Toiseksi, paikalla oli myös kokouksen alussa pidettävän rahoituspaneelin vieraita, kuten Heikki Peltola Osuuspankista, Kirsi Tossavainen Nordeasta, Johan Åberg MTK:sta ja MARTO hankkeen johtaja Päivi Kujala, sekä Sustainable SME's hankkeesta Kirsi Knuutila kollegansa kanssa.

Kokouksen avasi liiton johtokunnan varapuheenjohtaja Tomi Ahonen. Avauspuheenvuoro oli painava, ja se toimi samalla vuosikertomusmaisena tilannekuvana siitä, missä ruokajärjestelmä, alkutuotanto ja edunvalvonta nyt ovat.



Kuva 4. Vanhempi maatalousekonomisti Päivi Kujala kertomassa maatalouden rahoituksen viitekehystä ja MARTO -hankkeesta

Järjestäytymisen historia – ja miksi se on taas ajankohtainen

Ahonen aloitti palauttamalla mieliin MTK:n syntyhistorian: lähes 108 vuotta aiemmin joukko suomalaisia maanviljelijöitä kokoontui Helsinkiin perustamaan järjestöä. Taustalla olivat aikansa kovat yhteiskunnalliset paineet – elintarviketulojen, tuotteiden alihinnoittelu, levottomuudet ja pitkät työmarkkina-kiistat keskellä kevättöitä. Viesti oli, että tuottajat ymmärsivät silloin, ettei yksittäinen tila eikä yksittäinen pitäjä pärjää yksin, jos toimintaympäristö muuttuu rajusti. Vaikuttamisen ainoa kestävä muoto on järjestäytyminen.

Paikka – työväentalo – nostettiin tietoisesti symboliksi. Siellä on aikanaan päätetty lakoista ja yritetty haastaa yhteiskunnan järjestystä. Nyt samassa tilassa kokoonnutaan rauhassa ja demokraattisesti päättämään yhteisistä asioista. Ahosen ajatus oli, että tämä kertoo suomalaisen demokratian vahvuudesta: ristiriitoja on, mutta niitä ratkotaan instituutioiden ja yhteisten sääntöjen kautta.

Puheessa huomioitiin myös se, että yhteiskuntaa haastetaan edelleen ulkoapäin ja sisäisesti. Tuoreiden alue- ja kuntavaalien tulos nähtiin muistutuksena siitä, että suomalaiset päättävät omista asioistaan.

“Ruokaketju on rikki” – konkreettinen esimerkki ja sen merkitys

Avauspuhe siirtyi nopeasti siihen, mikä oli kokouksen läpi kulkeva ydinväite: vaikka yhteiskunta toimii, ruokaketjussa on rakenteellinen ongelma. Ahonen kuvasi tämän konkreettisella esimerkillä: kotimaisen naudan jauhelihan saatavuus petti ja kaupassa oli tyhjiä hyllyjä. Tulkinta ei ollut “logistiikkahäiriö”, vaan oire liian matalasta tuotannon tasosta Suomessa.

Tämä ei ole pieni asia, koska se muuttaa keskustelun luonteen. Kun saatavuusongelma näkyy kuluttajalle asti, se paljastaa, että järjestelmän puskurit ovat ohuita: tuotanto joustaa alaspäin herkemmin kuin se joustaa ylös, ja kun kriittinen osa kapasiteetista poistuu, takaisinrakentaminen ei tapahdu hetkessä.

Ahonen painotti, ettei tilanteesta voi tehdä moraalista kertomusta, jossa syyllinen löytyy yksittäisestä toimijasta. Jos useampi vuosi on menty minimituloksella tai ilman tuloja, tuotannon alasajo on rationaalinen päätös – vaikka se olisi yhteiskunnallisesti vahingollinen. Hän nosti esiin kolme mekanismia, jotka syövät jatkuvuutta: Inflaatio on syönyt tukien ostovoimaa. Kannattavuus on ollut heikko pitkään, jolloin korvausinvestoinnit jäävät tekemättä.

Kotieläintuotannon päälle kasautuu julkisia syytöksiä ja painetta, joissa kokonaisuus usein tyypistyy yhteen mittariin (päästöt, hiilijalanjälki, vesijalanjälki), vaikka samaan aikaan sivuutetaan huoltovarmuus, maaseudun elinvoima ja biologinen kierto.

Tämän seurauksena osa tiloista on ajanut toimintaa alas, ja niillä, jotka jatkavat, käydään vakavaa pohdintaa siitä, onko jatko järkevää – erityisesti jos ympäristöstä tulee yhtä aikaa sekä taloudellinen että sosiaalinen paine.

Avauspuheessa rahoitus nostettiin yhdeksi ratkaisevimmista kysymyksistä. Ahonen kuvasi, että nykyinen järjestelmä “tukahduttaa kehittämisen” ja vaikeuttaa uusien yrittäjien aloittamista. Käytännössä ongelma näkyy vakuusvaatimuksissa, valtiontakausten reunaehdoissa ja takaisinmaksuajan realismissa: maatalous on pääomavaltainen ala, jossa investoinnit ovat isoja ja tuotto syntyy pitkällä aikavälillä. Jos rahoituksen logiikka on rakennettu lyhyen aikavälin riskimallien ja tiukkojen vakuuksien ympärille, moni hanke kaatuu ennen kuin siitä edes tulee laskettavaa.

Maatalous ei ole katoava elinkeino, vaan välttämätön. Ruokaa tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa – ja koko Suomessa, ei vain tietyillä alueilla. Tästä seuraa poliittinen johtopäätös: jos rahoitusmalli estää investoinnit, se ei ole vain “markkinan valinta” vaan huoltovarmuusriskin rakentamista.

Samalla puheessa todettiin, että tähän on onneksi alettu herätä, ja Itä- ja Keski-Suomen liittojen tekemä työ maaseudun rahoitushaasteiden näkyväksi tekemiseksi on avannut reittiä eteenpäin. Viesti vuosikertomukseen on tässä kohtaa olennainen: edunvalvonta ei ole vain reagointia, vaan se rakentaa myös ratkaisuputkea – keskusteluja, pöytiä ja muutoshioita.

Ahonen sanoitti myös markkinan kipupisteet: markkinoilla on pärjättävä, mutta kuluttajan ostovoima ja kaupan omien merkkien kasvu lisäävät kaupan neuvotteluvoimaa usein tuottajan kustannuksella. Tämä on periaatteessa tuttu ilmiö, mutta puheessa se sidottiin tähän hetkeen: jos kannattavuus on jo heikko ja samaan aikaan markkinan rakenne vahvistaa ostajan valtaa, jousto tehdään ketjun alkupäässä.

Tähän liittyen nostettiin esiin odotus siitä, miten ruokamarkkinan ohjaus ja valvonta kehittyvät: miten ruokamarkkinalaki ja epäreilujen kauppatapojen sääntely näkyvät käytännössä, ja miten tehtävään nimetty Jarno Sukanen tarttuu kokonaisuuteen. Ajatus ei ollut personoida ratkaisua yhteen virkaan, vaan korostaa, että ilman läpinäkyvyyttä ja reilumpaa markkinaa kannattavuuskriisiä ei korjata pelkillä puheilla.

Puheessa todettiin suoraan, että ”maailma on tullut hulluksi”: kauppasodat, tullit, merisaartojen kaltaiset riskit ja geopoliittinen epävarmuus kuuluvat nyt arkeen. Tässä asetelmassa EU:n pitäisi olla ”suuri suurissa asioissa ja pieni pienissä”. Kiitosta annettiin siitä, että tähän suuntaan on menty, mutta samalla tuotiin esiin huoli tulevasta budjettikehyksestä.

Eriyisenä huomiona mainittiin, että Henna Virkkusen mukaan unionin budjettia ollaan mylläämässä. Puheessa maalattiin realistinen riski: maatalouden suorat tuet ja rakennetuki voivat joutua samaan koriin, josta varoja aletaan ohjata eurooppalaisen puolustuksen vahvistamiseen. Ahonen tunnusti puolustuksen vahvistamisen välttämättömyyden – erityisesti itäisiä uhkia vastaan – mutta käänsi sen välittömästi ruoan ja huoltovarmuuden kysymykseksi: turvallisuutta ei rakenneta vain aseilla, vaan myös leivällä. Nämä kaksi eivät saa joutua vastakkainasettelun kohteeksi.

Lisäksi puheessa vaadittiin maankäyttösektorin ilmastopäästöjen mallinnukseen ”pohjoismaista lähestymistapaa”, joka huomioi alueelliset erityispiirteet ja perustuu tutkittuun tietoon. Tämä kytkettiin laajempaan viestiin: jos mittaristo ja mallinnus ohjaavat päätöksiä väärään suuntaan, seuraukset näkyvät investoinneissa, omistajanvaihdoksissa ja lopulta tuotannon kapasiteetissa.

Avauspuheessa lueteltiin useita metsään ja maankäyttöön liittyviä kokonaisuuksia, joissa edunvalvonta on vinyt asioita eteenpäin, mutta työ ei ole vielä valmis. Esimerkkeiksi nostettiin metsävähennyksen päivittäminen, metsäkatoasetuksen toimeenpanon lykkäykseen liittyvät kysymykset, METSO-ohjelman jatko, ennallistamisen sisältö sekä vapaaehtoisen suojelun jatkuvuus. Näiden yhteinen nimittäjä on sama kuin rahoituksessa: päätöksissä pitää näkyä realismi – sekä omaisuudensuoja että investointien edellytykset.

Puhe päätettiin tulevaan: CAP27-valmistelut ovat käynnissä, ja viitteitä tulevan ohjelmakauden suunnasta saadaan heinäkuussa. Toive oli selkeä: tuottaminen ja ruokaturva takaisin keskiöön. Lopuksi

Ahonen kiteytti, että työtä riittää, mutta niin riittää tahtoa ja osaamista – ja vain yhtenäisenä järjestönä vaikutus on mahdollinen.

Kokouksen järjestäytyminen ja päätösvaltaisuus

Kokous valitsi puheenjohtajaksi Samuel Hölttän. Sihteerin tehtävää hoiti toiminnanjohtaja. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Helena Kirjavainen ja Valto Koskinen (MTK-Korpilahti-Muurame), ja he toimivat tarvittaessa myös ääntenlaskijoina.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus todettiin. Kokouskutsu oli lähetetty sääntöjen mukaisesti vähintään seitsemän päivää ennen kokousta 4.4.2025 ja julkaistu Maaseudun Tulevaisuus -lehdessä 9.4.2025.

Osallistujamäärät kirjattiin seuraavasti:

varsinaisia kokousedustajia 13

varakokousedustajia 2

yhteensä 8 eri yhdistyksestä

yhteisöjäseniä 2

muita edustajia 7

kokousosallistujia yhteensä 23

Toimintakertomus, tilinpäätös ja vastuuvapaus

Toimintakertomus vuodelta 2024 esiteltiin, käsiteltiin ja hyväksyttiin. Samoin esiteltiin liiton tilinpäätös vuodelta 2024 sekä tilintarkastajien lausunto tileistä ja hallinnosta. Kokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden johtokunnan jäsenille.

Kohdassa “Muut asiat” käytiin kokouksen sisällöllisesti tihein keskustelu. Keskustelun runko rakentui kolmesta teemasta: Sukupolvenvaihdokset (SPV) ja tilojen jatkaminen, tuleva CAP ja EU-budjetin realiteetit ja metsäsektorin markkinatilanne ja tukijärjestelmien käytännön ongelmat.

Ahonen kysyi Johan Åbergiltä, miten sukupolvenvaihdokset ja tilojen jatkaminen kehittyvät ja onko Brysselissä herätty siihen, miten tätä voidaan edistää. Vertailukohdaksi nostettiin aiempi luopumistukijärjestelmä: Suomessa oli aikanaan malli, jossa luopumista ja omistajanvaihdosta pystyi tukemaan aktiivisesti.

Åberg totesi, että ongelma on EU:ssa tiedostettu ja siitä on myös koottua tietoa. Uusia keinoja nuorten saamiseksi alalle ei kuitenkaan ollut vielä “valmiina pakettina”, vaikka luopujille suunnitelluista kannusteista puhuttiin. Yhtenä ajatuksena kuvattiin malli, jossa eläkeiän saavuttamisen yhteydessä

tarjottaisiin luopujalle jonkinlainen kannustin. Samalla todettiin suoraan, että tällaisen mallin vaikuttavuus voi jäädä pieneksi.

Keskustelussa nousi esiin järjestelmällisesti sama johtopäätös: paras tulos syntyy, jos järjestelmä kannustaa aiempaan luopumiseen tai osaluopumiseen, jossa uusi omistaja saadaan kiinnitettyä yritystoimintaan jo ennen lopullista luopumista. Tällöin osaaminen, verkostot ja “hiljainen tieto” siirtyvät paremmin, ja yritystoiminta säilyy elinvoimaisena. Lisäksi nostettiin tärkeä huomio: luopujan toimeentulo pitää turvata niin, että ennen virallista eläkeikää tapahtuva luopuminen ei pudota ihmistä tyhjän päälle.

Åberg avasi MTK:n valmistautumista uuteen CAP:iin. Valmistelu on ollut käynnissä jo useamman vuoden, ja Brysselissä on käyty tiukkoja keskusteluja. Viesti oli, että EU:n “visio” voi olla monelta osin oikeasuuntainen ja jopa linjassa Suomen tavoitteiden kanssa – mutta iso kysymys on edelleen budjetti ja poliittinen realiteetti siitä, miten se saadaan kasaan.

Keskustelussa kuvattiin, että monivuotisen rahoituskehysten (MFF) päätökset venyvät usein pitkälle, jopa kesään 2027. Tämä ei ole vain tekninen yksityiskohta: jos budjettiriita pitkittyy, epävarmuus heijastuu jäsenmaiden valmistautumiseen, investointien ilmapiiriin ja siihen, miten tavoitteet lopulta käännetään lainsäädännöksi ja euroiksi.

Rahoituksen lähteistä käytiin läpi EU:n perusmekanismit: jäsenmaksut, verot ja tuontitullit – ja lisäksi yhteisvelka. Arviona esitettiin, että puolustusteollisuuteen yhteisvelkaa saatetaan ottaa, mutta muuhun se on vaikeampaa. Korona-aikana otetun velan takaisinmaksu kiristää seuraavan kauden liikkumavaraa.

Tässä kohdin keskustelu muuttui käytännönläheiseksi: jos EU-budjetti pienenee, jäsenmaille voidaan antaa enemmän mahdollisuuksia tukea kansallisesti. Se voi olla joillekin maille etu ja joillekin riski. Pienemmille tai tiukemman talouskurin maille se voi tarkoittaa kilpailuasetelman heikkenemistä, jos varakkaammat maat pystyvät tukemaan enemmän.

Lisäksi todettiin, että seuraavien eduskuntavaalien jälkeen Suomessa käydään joka tapauksessa isoja keskusteluja julkisen talouden suunnasta – ja siitä, löytyykö liikkumavaraa maatalouden ja maaseudun toimiin, jos leikkauslinja jatkuu.

Åberg arvioi, että CAP:n varsinainen lainsäädäntöesitys tulee loppuvuonna tai seuraavan vuoden alussa, ja jos ennakkomerkit pitävät, suurimmat ongelmat eivät ole lainsäädännön tavoitteissa vaan rahoituksessa. Samalla annettiin suorasukainen reunaehto: uusia rajoituksia maaseutuelinkeinoille ei ole varaa ottaa, kun kannattavuus on kehittynyt näin. Päinvastoin sääntelyä on kyettävä purkamaan ja markkinatoimenpiteitä viemään eteenpäin sekä lainsäädännön että viennin ja uusien markkinoiden kautta. Tuottajaorganisaatiot ja viennin vahvistaminen nostettiin osaksi ratkaisukoria.

Keskustelun loppupuolella Ahonen esitti tulkinnan: jos budjettiin kohdistuu leikkauspaineita, voiko poliittinen kiinnostus aktiiviviljelijän määritelmään liittyä siihen, että tukia pyrittäisiin maksamaan vähemmän tai kohdentamaan uudelleen. Åberg piti näkemystä perusteltuna ja kuvasi, että järjestön tavoite on auttaa nimenomaan niitä, jotka tuottavat ruokaa muuttuvassa toimintaympäristössä.

Keskustelussa nostettiin esiin myös viljelijärakenteen muutos: suuri kasvava ryhmä on iäkkäät viljelijät, ja tämä ilmiö kytkeytyy SPV:n vaikeuteen. Samalla muistutettiin, että kyse ei ole "ikää vastaan" -asetelmasta, vaan järjestelmän kestävydestä ja siitä, miten yhteiskunnallinen tuki kohdennetaan järkevästi.

Tero Lahti korosti aiheen sensitiivisyyttä ja sitä, että kipeistäkin asioista on pystyttävä puhumaan, jos halutaan varmistaa ruuantuotannon jatkuvuus. Åberg lisäsi maantieteelliset erot: investointien kannustimet eivät voi olla identtisiä kaikkialla, jos olosuhteet ja rakenteet poikkeavat toisistaan. Tämä on järjestön sisälläkin vaikea keskustelu, mutta se on käytävä, jos ratkaisuja haetaan tosissaan.

Jarkko Nurminen esitti yksinkertaisen kohdentamisajatuksen: verotettavan tulon osoittaminen käytännön mittarina (ns. "2-lomakkeella verotettava tulo") voisi osoittaa todellisen toiminnan. Åberg toi esiin, että tukihakua ja verotietoja on ristiin ajettu ja havaintoja on siitä, että merkittävällä määrällä tiloja ei ole ollut verotettavia tuloja pitkään aikaan. Tämä nostettiin yhdeksi "kipukohdaksi" – ei syytelynä, vaan osoituksena siitä, miksi kohdentamiskeskustelu nousee väistämättä esiin, jos budjettipaineet kiristyvät.

Lisäksi keskustelussa viitattiin kotieläintuotannon tuleviin riskeihin: jos vasikoiden ja naudanlihan tuotanto supistuu nopeaa vauhtia, omavaraisuus heikkenee, vaikka markkinataloudessa olisi joissain segmenteissä myös potentiaalia.

Metsäpuheenvuoroissa Pauli Rantala kuvasi markkinatilannetta sävyllä, jossa realismi ja varovainen optimismi olivat yhtä aikaa läsnä. Paperin ja vanerin osalta maailma näyttää pitkälti "entisellään" – ei kasvua, mutta ei myöskään romahdusta. Sen sijaan muissa segmenteissä (kuten kartonki ja sellu) on kasvua. Viime vuosien lakot ja tuotannonrajoitukset ovat sotkeneet markkinaa, ja sahoilla on ollut vaikeaa, mutta näkymä on jonkin verran parantunut.

Keskeinen muutos oli tuontipuun romahtaminen: tuonti putosi noin 12 miljoonasta kuutiosta noin 5 miljoonaan kuutioon. Tästä vedettiin johtopäätös: teollisuuden tarpeen täyttämiseksi hakkuumäärien on kasvettava, eikä markkinoilla ole ylimääräistä "varapuumassaa" odottamassa. Käyttöasteiden (noin 80 %) perusteella kapasiteettia voidaan tehtailla nostaa, jos markkinat vetävät.

Haasteista nostettiin esiin: edellisen talven olosuhteet ja käytännön korjuuvaikeudet, energiapuun kysynnän mahdollinen muutos (mm. sähkökattilainvestointien lisääntyminen).

Tukijärjestelmän käytännön ongelmat: vanhan Kemeran korvannut Metka ei ollut vielä kaikilta osin “reilassa”, ja maksujen tai määrärahojen riittävyys herätti huolta monimuotoisuustavoitteiden eteneminen Keski-Suomessa (METSU-tavoitteet hyvällä tasolla), mutta samalla ELY-keskuksen jonojen pituus.

Keskustelussa sivuttiin myös uusiutuvaan energiaan ja sähkölinjoihin liittyviä kysymyksiä sekä lunastuslainsäädännön kehitystä: infrastruktuurin ja energiasiirtymän investoinnit eivät saa kaatua epäoikeudenmukaisiin pelisääntöihin maanomistajan näkökulmasta.

Lopuksi Janne Riihonen kysyi Venäjän kuitukaupan vaikutuksesta, ja keskustelussa todettiin, että tuonti on ollut merkittävä osa kokonaisuutta ja se on osaltaan vaikuttanut markkinatasoon. Tästä siirryttiin laajempaan huomioon: markkina käyttää kaikki keinot – ja samalla tavalla myös maatalouden puolella pitäisi pystyä vahvistamaan viennin ja markkinatoimenpiteiden mahdollisuuksia.

Syyskokous

MTK-Keski-Suomen syyskokous pidettiin torstaina 2.12.2025 POKella Äänekoskella. Päivä rakennettiin kokonaisuudeksi, jossa yhdistyivät järjestön sääntömääräinen päätöksenteko, ajankohtainen vaikuttamistyö ja varautumisen teema.

Kokouksessa olivat esillä sääntöjen 13 §:n määräämät ja kokoukselle muuten kuuluvat asiat.

MTK-Keski-Suomen johtokunnan puheenjohtaja Juhana Jalkanen avasi syyskokouksen puheellaan. Avauspuheenvuoro oli linjapuhe, jossa nivoutuivat yhteen kolme teemaa: järjestön johtamisen terävöittäminen, rahoitus- ja markkinatilanteen realismi sekä omaisuudensuoja ja huoltovarmuus.

Jalkanen aloitti nostamalla esiin järjestön valtakunnallisen tilanteen: MTK oli valinnut uuden puheenjohtajan, Tero Hemmilän. Hemmilän teemoina Jalkanen kuvasi selkeiden tavoitteiden asettamista, toiminnan terävöittämistä, markkinaedunvalvonnan vahvistamista ja sitä, että toiminnalle asetetaan mitarit ja saavutuksia mitataan – ei siksi, että järjestöstä tehtäisiin “numerojohtamista”, vaan siksi että nykyisessä talous- ja markkinaympäristössä tarvitaan johdonmukaista, selkeäpiirteistä johtamista.

Tämä kytkettiin suoraan liiton perustehtävään: tavoitteena on edistää kannattavaa ja elinvoimaista alkutuotantoa ja metsätaloutta sekä pitää yllä tämän maan huoltovarmuutta. Jalkanen sanoitti asian kärjekkäästi mutta ymmärrettävästi: elintarvikeomavaraisuus ei synny viranomaisten suunnitelmista pöytälaatikoissa, vaan tuotannon edellytyksistä arjessa.

Toinen avauspuheen iso kokonaisuus oli uhkakuva, joka ei hänen mukaansa ole pienentymässä: alkutuotannon ja maaseutuelinkeinojen toimintaympäristön paine kasvaa. Jalkanen viittasi uuden CAP-

rahoituskauden kehukseen, jota oli esitetty aiempaa pienemmäksi, ja muistutti, että jo nykyinen rahoitus on jäänyt ostovoimaltaan jälkeen, kun tuotantopanokset ja muut kustannukset ovat nousseet nopeasti.

Tässä kohdin puhe kääntyi oikeudenmukaisuuteen: “ei voi olla niin, että alkutuotanto maksaa ja taipuu aina muiden vaatimusten mukaan”. Viesti ei ollut vastakkainasettelua muiden toimialojen kanssa, vaan vaatimus siitä, että yhteiskunnan asettamat vaatimukset – ympäristö, eläinten hyvinvointi, jäljitettävyys, varautuminen – edellyttävät myös oikeudenmukaista osuutta yhteisestä rahoituksesta.

Jalkanen nosti lisäksi esiin huolen kansallisen rahoituksen suojauksesta. Eri poliittisissa ja muissa keskusteluissa oli alettu esitellä näkemyksiä rahoituksen tasosta, eikä keskustelu liikkunut tason nostamisessa vaan pikemminkin siinä, mistä voitaisiin leikata. Jalkanen muistutti, että suhteessa yhteiskunnan kokonaismenoihin maatalouteen käytettävä rahoitus on historiallisen matalalla: käytännössä ala on jo “etupainotteisesti” osallistunut säästöihin, vaikka julkisen talouden menot ovat kasvaneet muilla sektoreilla. Tästä seuraa hänen mukaansa johtopäätös, joka pitäisi saada paremmin näkyviin myös julkiseen keskusteluun: tilojen talous ei yksinkertaisesti kestä uusia leikkauksia tukitasoon.

Avauspuheessa tuotiin esiin myös turhautuminen siihen, että hallitusohjelman kirjaukset alkutuottajan aseman parantamiseksi (mm. elintarvikelaki, hankintalaki ja kilpailulaki) eivät olleet edenneet toivotulla vauhdilla. Erityisesti kilpailulain muutoksiin kohdistui vastustusta merkittävilta tahoilta. Jalkanen muotoili vaatimuksen yksinkertaisesti: MTK ei pyydä ylimääristä, vaan että hallitus noudattaa omaa ohjelmaansa, johon hallituspuolueet ovat sitoutuneet.

Puheessa oli myös poliittinen kysymys, joka kirjattuna vuosikertomukseen toimii ajankuvan elementtinä: jos uudistukset eivät etene, onko hallitukselta “pudonneet rukkaset”, riidelläkö keskenään ja odotetaan uusia vaaleja. Jalkanen totesi, että järjestöllä ja jäsenistöllä on oikeus kysyä tätä, koska ajajänne ei ole abstrakti: investoinnit, sukupolvenvaihdokset ja tuotannon jatkuvuus tapahtuvat nyt.

Puheessa nostettiin esiin myös se, että järjestö tekee yhä enemmän työtä, jota ei aina ulospäin nähdä: maankäyttö, linja- ja johtokäytävät, luvittaminen, erilaiset “harmaan suojelun” muodot ja muut prosessit, joissa jäsenistön etu on usein kiinni yksityiskohdista, aikatauluista ja viranomaiskäytännöistä. Tämä työ ei hänen mukaansa vähene, vaan lisääntyy tulevaisuudessa.

Samassa yhteydessä Jalkanen teki olennaisen rajauksen: MTK ei ole kehityksen jarru hankkeille, joita rakennetaan yhteiskunnan tarpeeseen, mutta korvausten ja pelisääntöjen on oltava oikeudenmukaiset. Omaisuudensuoja ei ole sivuhuomio, vaan edellytys sille, että maa- ja metsätaloudessa uskalletaan investoida pitkällä aikajänteellä.

Jalkanen palasi ruokamarkkinan peruskysymykseen: markkina ei toimi Suomessa hänen mukaansa riittävän oikeudenmukaisesti, eivätkä kauppojen vastuullisuusohjelmat ole kunnossa, jos samaan aikaan

markkinaan tuodaan elintarvikkeita, joita on tuotettu tavalla, joka ei Suomessa ole sallittua. Viesti oli selkeä: vastuullisuus ei voi olla vain kotimaisen tuotannon lisätaakka, jos tuonti saa kiertää vaatimuksia.

Lopuksi Jalkanen painotti järjestön yhtenäisyyttä: markkinoilla on pärjättävä kaikkien tuotantosuuntien näkökulmasta, ja vain yhtenäinen järjestö pystyy ajamaan elinkeinojen etua vaikuttavasti. Yksittäiset irtiotot ja keskinäinen kuittailu eivät vahvista kenenkään asemaa – ne heikentävät järjestöä sisältäpäin. Puhe päätettiin toivotuksiin rauhaisasta joulunajasta ja hyvästä vuodesta 2026.

Puheenvuoron jälkeen laulettiin perinteinen Maataloustuottajain marssi.

Puheenjohtajan ja sihteerin valinta

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Kalle Hankamäki ja sihteeriksi kutsuttiin Antti Waris.

Pöytäkirjantarkastajat ja ääntenlaskijat

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Arto Tupala ja Jussi Palo. Ääntenlaskijoiksi valittiin: Arttu Harju, Juho Heiska, Antti Olkkonen ja Paavo Hienola

Kokouksessa oli edustajia 14 yhdistyksestä, yhteensä 36 edustajaa. Yhteisöjäsenten edustajia oli 2. Äänioikeutettuja edustajia oli siten yhteensä 38. Muiden osallistujien kanssa kokouksessa oli paikalla yhteensä 44 osallistujaa. Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kokouksitelmä: Simo Tiainen

Ennen varsinaisten pykäläasioiden käsittelyä kokouksitelmän piti MTK:n Simo Tiainen. Tiainen toimii Euroopan unionin talous- ja sosiaalikomitean jäsenenä, ja hänen pääasiallinen työpisteensä on Brysselissä MTK:n toimistolla. Aiemmin hän on toiminut MTK:n tutkimuspäällikkönä, vastuualueinaan alue- ja maaseutupoliittika.

Esitys oli monitasoinen: siinä käsiteltiin yhtä aikaa Suomen hallintouudistusta, lupajärjestelmän muutosta ja EU:n uutta budjettikehystä sekä CAP:n uudistusta. Vuosikertomuksen kannalta esityksen arvo on siinä, että se antoi kokousväelle yhden yhteisen tilannekuvan siitä, mihin viranomais- ja rahoitusrakenteet ovat menossa ja mitä “pelikentän muutos” käytännössä tarkoittaa jäsenille.



Kuva 5. Kokouksen alussa maataloustuottajain marssin jälkeen kukitimme ja kiitimme liiton pitkäaikaista luottamushenkilöä ja puheenjohtajaa Juhana Jalkasta

Tiainen kuvasi, että hallituksen aluehallintouudistus astuu voimaan täysimääräisesti vuoden 2026 alusta. Alkuperäinen aikataulu olisi ollut vuoden 2025 alku, mutta se todettiin liian nopeaksi. Elinvoimakeskusten ylijohdajat oli nimetty juuri edellisellä viikolla, ja Keski-Suomessa jatkaa Jukka Lehtinen, joka toimi aiemmin Keski-Suomen ELY-keskuksen johtajana.

Keski-Suomen osalta todettiin erityispiirre: se on harvoja maakuntia, joissa elinvoimakeskuksen alue noudattaa maakuntarajoja. ELY-keskuksia oli aiemmin 15, elinvoimakeskuksia on jatkossa 10. Tiaisen mukaan uudistus avaa mahdollisuuksia myös MTK-liittojen yhteistyölle, koska joidenkin liittojen alueella voi olla vain yksi elinvoimakeskus ja toisilla alue jakautuu.

Tiainen painotti, että hyviksi todetuista käytännöistä ei ole syytä luopua – esimerkiksi viljelijäraatien ja muiden vuoropuhelukanavien jatkaminen on tärkeää siellä, missä niitä on ollut. Keski-Suomen osalta huomio oli, että vaikuttamiskanavat on syytä pitää elävänä myös uudessa rakenteessa.

Toinen merkittävä hallinnollinen muutos on Lupa- ja valvontaviraston perustaminen, jonka tavoitteena on sujuvoittaa luvitusprosesseja ja yhdenmukaistaa käytäntöjä. Virasto on kansallinen, mutta toimipaikkoja tulee 18; Keski-Suomessa oma toimipiste sijoittuu Jyväskylään, ja henkilöstömääräksi mainittiin 98 htv.

Uudistuksen taustalla on havainto siitä, että esimerkiksi ympäristöluvituksessa ELY-keskusten välillä on ollut hyvin erilaisia käytäntöjä. Tiainen suhtautui uudistukseen varovaisen myönteisesti: siinä on enemmän mahdollisuuksia kuin heikkouksia, ja Keski-Suomi voi jopa hyötyä, koska maakunta on ollut tunnettu tiukasta linjastaan. Samalla todettiin, että näin iso uudistus synnyttää väistämättä myös soraääniä.

Oleellinen lisähuomio oli tuottavuusohjelman vaikutus: vaikka uudistuksen alkuperäinen tavoite ei ollut vähentää viranhaltijoiden määrää, hallituksen tuottavuuslinja tekee vähentämisestä todennäköistä. Maaseutuelinkeinojen kannalta tämä on keskeinen riski: hallintokumppani muuttuu ja samalla resurssointi voi kiristyä.

Tiainen siirtyi esityksessään EU:n uuteen monivuotiseen rahoituskehykseen ja CAP-suunnitelmaan. Komissio oli antanut esityksensä heinäkuussa 2025. Tiaisen mukaan uusi EU-budjetti voisi tulla hyväksytyksi vasta 2027–2028 lopulla, ja päätöksenteko on nyt aiempaa vaikeampaa, koska esitys sisältää isoja muutoksia entiseen.

Budjettia on kasvatettu, mutta rahastoja kootaan uudella tavalla: aiemmasta noin 50 rahastosta siirrytään noin 16 rahastoon.

I- ja II-pilarin sisältöjä yhtenäistetään ja kansallisen päätöksenteon rooli vahvistuu (NRP: National and Regional Partnership Plans).

Uusi European Competitiveness Fund (kilpailukykyrahasto) tukee innovaatioita ja kehitystä ilman tiukkaa korvamerkintää: rahoitusta arvioidaan hankkeen “paremmuuden” kautta, mikä voi olla mahdollisuus mutta myös riski maaseudun perusrahoituksen näkökulmasta.

Kokonaisuus herättää kritiikkiä ja luvut voivat muuttua, mutta Tiaisen tulkinta oli, että suunta on pitkälti asetettu: kyseessä on “evoluutio, ei revolutio”. Moni elementti säilyy ennallaan (LHK, tuotannonsidonnaiset tuet, investointituet, nuoren viljelijän aloitustuki), mutta samalla rahoituskehitys näyttää pienenevän. Suomea koskevaksi korvamerkityksi maatalousosuudeksi mainittiin 4,8 mrd. euroa (2025 hinnoin), mikä merkitsisi karkeasti noin -15 % suhteessa aiempaan.

Lisäksi esityksessä oli elementtejä, jotka koskevat tukien ehtoja: jos saa eläkettä, ei voisi saada pinta-alaperusteisia tukia, ja tukijakoon tulisi degressiivisyyttä. Tulkinta oli, että tällä varaudutaan myös Ukrainan mahdolliseen EU-jäsenyyteen, vaikka se ei olisi vielä “kirjoitettuna sisään” suoraan.

Tiainen kuvasi MTK:n linjaa: esitetyt CAP-tavoitteet eivät vastaa rahoituksen eikä viljelijöiden markkina-aseman osalta tavoitteita. Samalla nostettiin esiin mahdollisuus hakea lisärahoitusta kansallisesti esimerkiksi rajaturvallisuuteen sekä Itä- ja Pohjois-Suomen erityisalueisiin perustuen.

Yleiskeskustelu käytiin käytännössä jo kokoussitelmän jälkeen, ja pykälä 7 todettiin käsitellyksi. Keskustelun sisällöt olivat kuitenkin olennaisia syyskokouksen “poliittisen ja toiminnallisen” ytimen kannalta.

Keskusteluissa nousi esiin useita toisiaan täydentäviä huomioita:

Jalkanen piti lupa- ja valvontaviraston yhden luokun ideaa hyvänä, mutta korosti tarvetta säilyttää toimivat vuoropuhelukanavat – esimerkiksi viljelijäfoorumit ja keskusteluyhteys myös valvontaeläinlääkäreihin.

CAP-rahoituksen putoamiseen liittyvä huoli oli suuri: maatalousrahat eivät saisi “kilpailla työväentalon maalien kanssa” – tiivistys siitä, että rahoitusta ohjautuu yhä useammalle tavoitteelle, ja alkutuotannon perusrahoitus voi jäädä jalkoihin.

Rajaturvallisuusrahan kohdentamisesta esitettiin huoli, että rahat voivat “karata” toisaalle, jos jakoperusteet eivät ole objektiiviset.

Tukien eläkerajaus nähtiin monin paikoin epäoikeudenmukaisena, mutta samalla arvioitiin, että se on todennäköisesti tulossa ainakin osaan tukia.

Keskustelussa korostui aluepolitiikan näytönpaikka: jos “rajarahoja” jaetaan, objektiivisia jakoperusteita (esim. rajakilometrit) pidettiin järkevänä.

Ukrainan EU-jäsenyyden vaikutus nähtiin valtavana sisämarkkinakysymyksenä – rinnastus 2000-luvun alun itämarkkinoiden laajentumiseen kuvasi mittaluokkaa.

Keskusteluun tuotiin myös EU:n rahoituslogiikka: jäsenmaksut, ALV-tuotot ja komission ehdottamat uudet omat varat (mm. päästökauppaelementit, CBAM, mahdolliset veropohjat), jolloin jäsenmaksujen nousu ei välttämättä olisi lineaarinen.

Lisäksi esiin nostettiin ajankohtaisia sääntelykokonaisuuksia:

- EU:n itäisen ulkorajan ohjelma (tulossa tammikuun lopulla) ja siihen vaikuttaminen.
- Luopumistuen (LUTU) poistumisen arviointi virheenä: EU pakotti aikanaan luopumaan, mutta nyt järjestelmää kaivataan takaisin.
- Omnibus-yksinkertaistamispaketti, jossa voi olla kytkentöjä mm. ennallistamiseen, mutta näkemykset ovat risteäviä.
- Metsäkatoasetuksen toteutustapa nostettiin esiin varoittavana esimerkkinä: tavoite voi olla oikea, mutta toteutus voi olla hallinnollisesti raskas ja kallis yrityksille.

Keskustelun loppuun Pauli Rintala nosti esiin myös maakunnallisen, konkreettisen edunvalvontateeman: Harjulinjan YVA-kuuleminen ja laajempi sähkölinjahankkeiden kokonaisuus. Viesti oli, että hanketta ei todennäköisesti voi estää kokonaan – siksi vaikuttaminen pitää tehdä nyt, kun linjausvaihtoehdot ja korvausmallit ovat pöydällä. Samalla tuotiin maanomistajan näkökulmasta esiin lunastusmenettelyn rooli käytännössä usein “siistimpänä” vaihtoehtona esimerkiksi verotuksen ja prosessin selkeyden kannalta

Toimintasuunnitelma 2026

Toiminnanjohtaja esitteli liiton toimintasuunnitelman vuodelle 2026. Syyskokous hyväksyi esitetyn toimintasuunnitelman.

Palkkiot ja kulukorvaukset 2026

Toiminnanjohtaja esitteli johtokunnan ja valiokuntien palkkiot ja kulukorvaukset vuodelle 2026. Syyskokous hyväksyi pohjaesityksen muutoksitta. Keskeiset linjaukset:

Johtokunnan puheenjohtaja 680 €/kk

Johtokunnan varapuheenjohtaja 480 €/kk

Johtokunnan kokouspalkkio 150 €/kokous

Valiokuntien ja työryhmien kokouspalkkio 80 €

IKS-yhteisvaliokuntien kokouspalkkio 100 €

Verkkokokoukset täydellä palkkiolla tietyin läsnäoloehdoin; sähköpostikokous 1/3 palkkiosta

Matkakulut valtion matkustussäännön mukaan

Tilintarkastajan palkkio laskun mukaan

Talousarvio 2026

Syyskokous hyväksyi talousarvion vuodelle 2026.

Johtokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaali

Päätettiin, että valinta tehdään aiempien vuosien tapaan johtokunnan järjestäytymiskokouksessa. Hyväksyttiin.

Erovuoroisten johtokunnan jäsenten vaali 2026–2028

Erovuorossa olivat Juhana Jalkanen, Paavo Hienola ja Maija Laahanen.

Juhana Jalkasella tuli toimintavuodet täyteen ja Paavo Hienola ilmoitti, ettei ole enää käytettävissä. Johtokuntaan valittiin Maija Laahanen, Tuukka Kauppinen ja Asser Hänninen vuosille 2026–2028.

Tilintarkastajiksi valittiin Tilintarkastus Riuttanen Oy (päävastuullinen Tapani Kärkkäinen) ja SYS Audit Oy (päävastuullinen Anssi Tikkanen). Varatilintarkastajaa ei valittu, koska kyseessä ovat tilintarkastusyhteisöt. Hyväksyttiin.

Keskusliiton valtuuskunta

Erovuorossa oli Tomi Ahonen sekä varajäsenet Jani Rantanen, Riikka Kananen ja Lauri Jaatinen. Valtuuskuntaan valittiin varsinaiseksi jäseneksi Tomi Ahonen. Varajäseniksi valittiin Jani Rantanen, Riikka Kananen ja Tuukka Kauppinen.

Keski-Suomen Maataloustuottajain Säätiö

Erovuorossa oli Jarkko Pakkanen ja varajäsen Henna Laulajainen.

Hallitukseen valittiin varsinaiseksi jäseneksi Jarkko Pakkanen ja varajäseneksi Henna Laulajainen. Tilintarkastusyhteisöiksi valittiin Tilintarkastus Riuttanen Oy ja SYS Audit Oy. Varatilintarkastajaa ei valittu. Hyväksyttiin.

Syyskokous 2025 antoi terävän tilannekuvan siitä, miten alkutuotannon kannattavuus, CAP-rahoituksen leikkauspaineet ja ruokamarkkinan reiluus kytkeytyvät samaan kokonaisuuteen: huoltovarmuuteen.

Kokoussitelmä toi näkyviin hallinnon ja EU-rahoituksen rakenteelliset muutokset (elinvoimakeskukset, lupa- ja valvontavirasto, MFF/CAP-uudistus), ja keskustelussa korostui tarve varmistaa, että rahoitus ja sääntely eivät heikennä investointeja, omistajanvaihdoksia ja tuotannon jatkuvuutta. Päätöksenteossa hyväksyttiin vuoden 2026 toimintasuunnitelma ja talousarvio, vahvistettiin palkkiot ja kulukorvaukset sekä tehtiin keskeiset henkilövalinnat, jotka luovat liitolle toimintakyvyn seuraavaan vuoteen.



Kuva 6. Liiton puheenjohtaja Juhana Jalkanen

Maaseutunuorten valiokunta, nuorten toiminta

MTK-Keski-Suomen maaseutunuoret -valiokunta toimi vuonna 2025 aktiivisesti edistäen maaseutunuorten verkostoitumista, osaamisen kehittämistä sekä järjestötoimintaan osallistumista Keski-Suomen alueella.

Valiokunta kokoontui vuoden aikana neljä kertaa ja järjesti sekä osallistui useisiin tapahtumiin yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Vuonna 2025 maaseutunuorten valiokunnan puheenjohtajana toimi Perttu Takanen ja varapuheenjohtajana Veera Kantonen.

Valiokunta kokoontui vuonna 2025 seuraavasti:

8.1.2025, MTK-Keski-Suomen toimisto

14.4.2025, LähiTapiola Jyväskylä

11.9.2025, MHY Keski-Suomen Saarijärven toimisto

19.12.2025, Veera Kantosen kotona

Kokouksissa käsiteltiin toimintasuunnitelmaa, tapahtumajärjestelyjä, jäsenhankintaa, yhteistyötä sekä valiokunnan kokoonpanoa ja tulevien vuosien suunnittelua.

Tapahtumat ja toiminta vuonna 2025

Kiiskilänmäen makkaranpaisto (22.2.)

Pilkkitapahtuma Pihtiputaalla (29.3.)

Osallistuminen KoneAgria-messuille Tampereella (9.–11.10.)

Syysparlamentti Raumalla (30.10.–1.11.)

Yhteinen keilaus- ja verkostoitumistapahtuma yhteistyössä POKEN ja JAMK:n opiskelijoiden kanssa

Pikkujoulut ja keilaustapahtuma (28.11.) Liikelataamossa

Toiminnan ja seuraavan vuoden suunnittelu valiokunnan kokouksessa (19.12.)

Yhteistyö ja vaikuttaminen

Vuonna 2025 maaseutunuoret tekivät yhteistyötä useiden toimijoiden kanssa, mm.:

Valio (koulutus- ja yritysvierailuyhteistyö)

MHY Keski-Suomi (esittely ja metsäalan yhteistyö)

Oppilaitosyhteistyö (POKE ja JAMK)

MTK-organisaation alue- ja valtakunnallinen maaseutunuorisotoiminta

Valiokunta osallistui myös MTK:n maaseutunuorten valtakunnallisiin tapahtumiin ja suunnitteluun.

Vuoden aikana keskusteltiin erityisesti: jäsenhankinnan haasteista ja uusien nuorten tavoittamisesta, alueellisen yhteistyön vahvistamisesta oppilaitosten kanssa ja maaseutunuorten näkyvyyden lisäämisestä tapahtumissa ja messuilla.

Lisäksi valmisteltiin vuoden 2026 toimintaa, mm. IKS-maaseutunuorten tapaamista ja yritysvierailuja.

Vuosi 2025 oli MTK-Keski-Suomen maaseutunuorille aktiivinen ja tapahtumarikas. Toiminta painottui verkostoitumiseen, kouluttautumiseen ja maaseutuelinkeinojen tunnettuuden edistämiseen nuorten keskuudessa. Valiokunta jatkoi määrätietoista työtä nuorten jäsenten aktivoimiseksi ja toiminnan kehittämiseksi Keski-Suomen alueella.

Metsänomistajien maakunnallinen edunvalvonta Keski-Suomessa 2025

Metsänomistajien kansainvälisestä, valtakunnallisesta ja maakunnallisesta edunvalvonnasta ja vaikuttamisesta vastaa MTK:n Metsänomistajat-linja. Keski-Suomessa metsänomistajien maakunnallisesta edunvalvonnasta vastaa käytännössä MTK:n kenttäpäällikkö Pauli Rintala yhdessä maakunnan metsänhoitoyhdistysten kanssa. MTK ja metsänhoitoyhdistykset tarjoavat metsänomistajille jäsenmaksuun perustuvaa edunvalvontaa sekä henkilökohtaista neuvontaa, koulutusta ja tiedotusta jäsenetuna ja jäsenpalveluna. Huomionarvoista on, että metsänhoitoyhdistysten liiketoiminnalliset palvelut sisältävät

myös vankan edunvalvonnallisen näkökulman, mitä kukaan muu toimija ei omassa liiketoiminnassaan tarjoa metsänomistajalle ja puun myyjälle.

Tässä esimerkinomaisesti muutamia edunvalvonnallisia asioita vuodelta 2025 sekä yhteistyötahoja ja sidosryhmiä, joissa MTK ja metsänhoitoyhdistykset olivat vaikuttamassa metsänomistajien puolesta ja edustajana:

- kansanedustajien ja europarlamentaarikkojen tapaamiset
- ministerien ja ministeriöiden virkamiesten tapaamiset
- Keski-Suomen maakuntastrategian/maakuntakaavan päivitykset ja toimeenpano
- Keski-Suomen luonnon monimuotoisuus- ja ilmasto-ohjelman (LUMOAVA) laadinta ja ohjausryhmä
- kunnalliset kaavat ja rakentamisjärjestysten päivitykset
- YVA-menettelyt ja lausunnot lähinnä energiainvestointeihin ja sähkönsiirtolinjoihin liittyen
- pohjavesien suojelusuunnitelmat ja kunnalliset ympäristönsuojelumääräykset
- riista-asiat, petokantojen ja hirvieläinkantojen hoito ja metsästys sekä kantatavoitteiden asettaminen
- vesienhoitosuunnitelmat ja Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelma
- METSO- ja Helmi-ohjelma, luonnonsuojelu ja luonnonhoito sekä ympäristötuki asiat
- alueellisen metsäohjelman laadinta ja metsäkeskuksen toiminta
- kestävän metsätalouden rahoituslaki (Kemera) ja metsätalouden kannustejärjestelmä (Metka)
- puumarkkinoiden toimivuus, puun käyttö ja uudet investoinnit
- puukaupan määrä- ja hintaseuranta sekä mitta- ja laatuvaatimukset
- puutavaran ja energiapuun mittaaminen, sen kehittäminen ja soveltaminen
- puukaupan kilpailuttaminen ja katkonnan huomioiminen puukaupan tarjousvertailussa
- puukaupan ja korjuupalvelun sopimusehdot sekä niiden soveltaminen ja tulkinta
- tuuli- ja aurinkovoimaloiden maanvuokrasopimukset sekä sähkölinjasopimukset
- telemastojen, maa-ainesten, sähkövarastojen yms. maankäyttö- ja vuokrasopimukset
- sähkölinjojen, muiden johtokäytävien, junaratojen ja maanteiden vierimetsähakkuiden puuston poiston ohjeiden ja toimintamallien laatiminen
- uudistetun ja päivitetyn lunastuslain käytäntöön soveltaminen
- metsänhoitoyhdistysten kehittäminen, yhteistyö ja metsänomistajien järjestäytyminen

Keski-Suomen maakuntavaliokunta

Keski-Suomen maakuntavaliokunnassa on edustettuina kaikkien metsänhoitoyhdistysten puheenjohtajat ja johtajat sekä MTK Keski-Suomesta neljä edustajaa. Lisäksi valiokuntaan kuuluu MTK metsävaltuuskunnan pj. Mikko Tirola ja johtokunnan II puheenjohtaja Tero Lahti sekä sihteerinä MTK metsänomistajat linjan kenttäpäällikkö Pauli Rintala. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Paavo Hienola Jämsästä ja varapuheenjohtajana Markku Hatakka Hankasalmeilta. Maakuntavaliokunta on järjestön maakunnallinen sisäinen foorumi, joka käsittelee mm. kaikille jäsenille yhteisiä asioita sekä valitsee maa- ja metsätalouden yhteiset edustajat eri sidosryhmäfoorumeille. Valiokunnan toiminta perustuu vahvasti

kaikkia jäseniä koskettavien ajankohtaisten asioiden vaikuttamiseen ja erityisesti ulkoisten sidosryhmien tapaamiseen.

Maakuntavaliokunnan kokouksissa käsiteltiin mm. hirvi-, riista- ja petoasioita, maakuntastrategian ja -kaavan päivitystä, Jyväskylän kaupungin yleiskaavaa, maakunnan ilmasto- ja luonnonmonimuotoisuusohjelmaa, aluehallinnon uudistamista, kuntien rakennusjärjestyksiä, METSO- ja Helmi-ohjelmia, luonnonsuojelun edistämistä ja siihen liittyen metsien käsittelyn rajoittamisia, alueellista metsäohjelmaa, tuulivoimaa, aurinkovoimaa ja sähkösiirtolinjoja sekä niihin liittyviä lunastuskorvauksia. Myös järjestön sisäiset kehittämissasiat olivat asialistalla, kun tehtiin lausunto maakunnallisen edunvalvonnan nykytilasta ja sen kehittämisestä.

Varautuva viljelijä -hankkeen toiminta

Yhteistyössä ProAgria Keski-Suomen kanssa toteutettavan varautuva viljelijä -hankkeen toteutusajaksi on 31.8.2025-31.12.2027. Käytännön työ hankkeen osalta alkoi marraskuun alussa, kun hankkeessa aloitti MTK-Keski-Suomella projektipäällikkönä Saara Patama.

Hankkeen tavoitteena on tukea Keski-Suomen maatalousyrittäjiä riskien tunnistamiseen ja riskien hallintaan. Samalla tuetaan huoltovarmuutta ja ruokaomavaraisuuden kehittämistä Keski-Suomessa. Hanke järjestää yrittäjille esimerkiksi webinaareja varautumiseen liittyvistä aiheista, riskienhallinnan työpajoja sekä tekee podcasteja ja blogikirjoituksia. Vuoden 2025 osalta hankkeen toiminta keskittyy yhteistyötahojen kartoittamiseen, vuoden 2026 tapahtumien suunnitteluun ja hankkeen esittelemiseen eri tilaisuuksissa, kuten MTK Keski-Suomen syyskokouksissa.

Hanke tuottaa aineistoa, kuten videoita, kirjoituksia ja podcasteja. Hankkeen materiaalit ovat saatavilla MTK-Keski-Suomen verkkosivuilta, hankkeiden osiosta Ilmastomuutokseen varautuva viljelijä -hanke. Julkaisun suora linkki on <https://keski-suomi.mtk.fi/varautuva-viljelijä>

Some ja nettisivut

Facebook-ryhmä Varautuva Viljelijä -hanke on hankkeen tärkein somekanava. Siellä kerrotaan hankkeen omista tapahtumista ja jaetaan aiheeseen liittyviä artikkeleita ja tietoa koulutustilaisuuksista. Lisäksi käytössä on ollut oma tili Instagramissa. Hankesivuille niin MTK-Keski-Suomen kuin ProAgrian nettisivuilla kootaan hankkeessa tuotettua aineistoa.

Edustajat valiokunnissa 2025

Maaseutunuorten valiokunta MTK-Keski-Suomi

Hoppula Heikki, vpj	Uurainen	Takanen Perttu, pj	Uurainen
Käkelä Satu-Maria	TARMO PJ	Rasi Kaisu	Pihtipudas
Pasanen Tomi	Pihtipudas	Mustalahti Miia	Äänekoski
Kauppinen Kuisma	Kannonkoski		

Hintikka Sari, sihteeri		Löytöjärvi Janne, mhy ed.	Saarijärvi
-------------------------	--	---------------------------	------------

Metsävaliokunnan edustajat MTK-Keski-Suomi

Jalkanen Juhana	Laukaa	Hienola Paavo	Jämsä
Ahonen Tomi	Uurainen	Waris Antti	MTK-Keski-Suomi

Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteiset valiokunnat 2025

Peltokasvaliokunta

Välimaa Juha	Jämsä
Nurminen Jarkko	Jämsä
Hankamäki Kalle MTK:n valiokunnan edustajana	

Maitovaliokunta

Ahonen Tomi	Uurainen
Pietiläinen Tuomas	Hankasalmi
Rantanen Jani	Joutsa

Osaaminen ja hyvinvointi valiokunta

Riihonen Janne	Keuruu
Mäkelä Martti	Pihtipudas
Jalkanen Juhana MTK:n edustajana	Laukaa

Ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta

Riihonen Janne	Keuruu
Hassel Lari	Laukaa

Jäsenpalveluvaliokunta

Toiminta päättynyt

Elinkeinopolitiikka ja yrittäjyysvaliokunta

Laahanen Maija	Viitasaari
Rantanen Jani	Jou-Lu
Vuoriniemi Hannu	Kerurusseutu

Erikoiskasvaliokunta

Matomäki Tommi	Keuruu
Nurminen Jarkko	Korpilahti-Muurame

Luomuvaliokunta

Kananen Riikka	Pihtipudas
Hatakka Markku	Hankasalmi

Lihavaliokunta

Kaunikkila Saila	Jyväskylä
Jaatinen Lauri	Toivakka

Kuluttajatyövaliokunta

Vesiaho Amanda	Keuruu
----------------	--------

Keski-Suomen edustajat MTK:ssa ja sen valiokunnissa 2025

Peltokasvaliokunta

Hankamäki Kalle	Jämsä
-----------------	-------

Valtuuskunta

Jalkanen Juhana	Laukaa
Ahonen Tomi	Uurainen
Laahanen Maija	Viitasaari

Osaaminen ja hyvinvointi valiokunta

Jalkanen Juhana	Laukaa
-----------------	--------

Valtuuskunnan varajäsenet

Jaatinen Lauri	Toivakka
Kananen Riikka	MTK SydänSuomi
Rantanen Jani	Joutsa

Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen valiokuntien toiminta

Itä- ja Keski-Suomen maitovaliokunta

Vuosi 2025 oli Itä- ja Keski-Suomen maitovaliokunnalle aktiivisen edunvalvonnan, yhteistyön vahvistamisen ja maidontuotannon kilpailukyvyyn parantamisen vuosi. Valiokunta keskittyi erityisesti maidontuotannon edellytysten turvaamiseen alueellaan, kaupan ja alkutuotannon vuoropuhelun lisäämiseen sekä tulevien tukijärjestelmien vaikuttamistyöhön. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Tuomas Pietiläinen ja varapuheenjohtajana Perttu Sirviö. Valiokunnan sihteeri oli Jari Kauhanen

Valiokunta kokoontui kahdesti: 14.3.2025 Jyväskylässä sekä 30.10.2025 Kuopiossa. Jyväskylän kokouksen alkuosa oli yhteinen eteläisten liittojen maitovaliokunnan kanssa. Kokousten välissä yhteydenpito tapahtui WhatsApp-ryhmän ja sähköpostin kautta.

Valiokunta laati eteläisten liittojen maitovaliokunnan kanssa maataloustukien uudistamiseen liittyen kirjeen MTK:n johtokunnalle. Kirjeessä otettiin kantaa, että maataloustukia tulee kohdentaa nykyistä selkeämmin ruoantuotantoon ja maidontuotannon jatkuvuuden turvaamiseen. Maidontuotannon ja lehmämäärän lasku heikentää koko ruokaketjua ja näkyy markkinoilla mm. jauhelihapulana.

Keskeiset esitykset MTK:n johtokunnalle

- lehmäpalkkion poikimavälin tiukentaminen
- AB-alueen lehmäpalkkion määrärahan korotus +1 M€
- investointituen enimmäismäärän nosto 1,5 M€:oon
- tukien ennakot maksetaan aikaisemmin
- eläinpalkkioiden ensimmäinen erä maksetaan ennakkoon edellisen vuoden eläinmäärän perusteella, kuten pohjoisessa tuessa.
- tukiehtoja muutetaan siten, että säilörehu- ja kuivaheinänurmille tulee sadonkorjuuvelvoite.
- Tukien maksamista vanhuuseläkkeen kanssa samanaikaisesti tulee tulevaisuudessa rajoittaa.
- Luopumistukijärjestelmä tulee palauttaa tukemaan hallittua sukupolvenvaihdosta ja tuotannosta luopumista.
- maidolle osoitettu tuki maksetaan litraperusteisesti koko maassa,
- eteläiset liitot korostavat kuukausittaista maksua tilojen maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Valiokunta tapasi lokakuussa Keskon aluejohtaja Jesse Kohosen. Keskustelussa käsiteltiin ruokamarkkinoita, kaupan merkkien vaikutusta, huoltovarmuutta sekä alkutuotannon ja kaupan yhteistyön kehittämistä. Tavoitteena on lisätä tiedonkulkua ja yhteistyötä.

Valiokuntalaisia osallistui Maitoalan huippuseminaariin Kuopiossa 29.–30.10.2025. Lisäksi valmisteltiin hätäteurastusta koskeva tiedote.

Itä- ja Keski-Suomen lihavaliokunnan toiminta 2025

Lihavaliokunta kokoontui vuonna 2025 kaksi kertaa: 4.2.2025 IKS luottamushenkilöpäivien yhteydessä Tahkolla ja 17.11.2025 MTK:n Lihafoorumin ja lihaseminaarin yhteydessä. Lisäksi lihavaliokunnan jäsenet ovat olleet kutsuttuna MTK:n lihafoorumiin etänä 3.3.2025. Valiokunnan puheenjohtajana toimii Lauri Jaatinen Toivakasta ja varapuheenjohtajana Paavo Sävilammi Kangasniemeltä.

Keskeiset tavoitteet ja teemat vuodelle 2025 ovat:

- Salmonellarahasto
- Peltolohkojen korvauskelpoisuus
- Käyttämättömät cap-määrärahat
- Seuraava tukikausi
- Mercosur-sopimuksen vaikutukset (metsäkatoasetus ym.)

Salmonellarahasto etenee. Rahastoon peritään maksua 20 miljoonaan euroon asti, jota valtio pääomitaa tarvittaessa. Rahaston kulu on noin 2€/sika/vuosi. Siipikarja on seuraavana, jos rahasto osoittaa toimivuutensa.

Tuottajahinnat ovat Euroopan hinnoista euron jäljessä. Kaupoissa lihamarkkinointi pitää saada kuntoon. Kotimainen tuote on ylivoimainen, mutta kuluttaja ei tunnista laatutuotetta. Suoramyyntissä luomu vetää. Muutoin luomukysyntää ei ole.

Tukien käyttämättömät määrärahat pitäisi käyttää mihin niitä on suunniteltu tai käyttää ylipäänsä maatalouteen, esimerkiksi peltojen tukikelpoisuuksiin. Eläinten hyvinvointikorvaus ei ole korvannut nautasektorin menetyksiä. Seuraavalla ohjelmakaudella pitää nautasektorin tuissa onnistua paremmin. Tukiehdossa on muutenkin ristiriitaisuuksia: ulkona kasvavilla nautoilla riittää vesi, kun taas kylmäpihatoissa pitää olla lämmitetty vesi.

Investointihalukkuutta on tiloilla, mutta rahoituksen nihkeys estää investoinnit.

Itä- ja Keski-Suomen peltokasvivaliokunta

Vuonna 2025 Itä- ja Keski-Suomen peltokasvivaliokunta jatkoi alueellista yhteistyötä kasvinviljelyn kilpailukyvyyn ja toimintavarmuuden vahvistamiseksi. Työn ydin oli käytännössä sama kuin tiloilla arjessa: markkina- ja kustannuspaineiden hallinta, tuotannon riskien pienentäminen sekä se, ettei sääntely ja uudet vaatimukset valu yksipuolisesti viljelijän kustannukseksi.

Valiokunta kokoontui vuoden aikana kahdesti etäyhteydellä. Puheenjohtajuus jatkui Kimmo Laamasella ja varapuheenjohtajana toimi Jarkko Nurminen. Molemmissa kokouksissa saatiin ajankohtainen EU- ja markkinatilannekuva Brysselistä Max Schulmanin kautta.

Kevään keskusteluissa painottui poikkeuksellisen selvästi DON-kysymys: mittaustulosten vaihtelu, menetelmien epäyhtenäisyys ja se, miten helposti epävarmuus muuttuu tilalle hinnaksi tai markkinariskiksi. Jos mittauskäytännöt ja tiedon saatavuus (myös lajikekohtaisesti) eivät ole kunnossa, markkina ei toimi reilusti – ja silloin riskin kantaa se, jolla on heikoin neuvotteluasema. Samassa yhteydessä nousi esiin viljelymenetelmien ja sääolojen rooli riskin muodostumisessa, mutta keskustelun ydin oli nimenomaan järjestelmän toimivuudessa: miten varmistetaan, että mittaaminen on vertailukelpoista ja enakoitavaa.

Huoltovarmuus oli mukana konkreettisenä markkinakysymyksenä. Keväällä tarkasteltiin Huoltovarmuuskeskuksen varmuusvarastoinnin ja varastojen purun vaikutuksia: jos purku rytmitetään tai toteutetaan tavalla, joka heiluttaa markkinaa, vaikutus voi näkyä nopeasti tuottajahinnassa ja kaupan dynamiikassa. Tavoitteena oli löytää linja, jossa huoltovarmuus toteutuu ilman, että kotimainen markkina samalla “rangaistaan” heilahteluilla.

Lannoitteet ja panoshinnat muodostivat vuoden läpi kulkevan selkärangan. Keväällä keskustelu kytkeytyi vahvasti kauppapolitiikkaan (mm. Venäjä/Valko-Venäjä -kytkentöihin) ja siihen, miten tullit ja rajoitteet voivat siirtyä koko markkinaan hintavaikutuksina. Joulukuussa sama teema syveni EU:n tuleviin linjauksiin: odotuksiin “lannoitestrategiasta”, energiahinnan ja maakaasun roolista sekä siihen, miten kustannuspaine lopulta kasautuu nimenomaan kasvitiloille. Tätä kokonaisuutta peilattiin myös sääntelyn kehitykseen, kuten hiilirajamekanismin ja laajemman “yksinkertaistamisen” keskusteluun – käytännössä siihen, helpottaako vai monimutkaistaako uusi paketti tilojen arkea.

Toinen selvästi vahvistunut teema oli data ja vastuullisuus. Keväällä käytiin suoraviivaista keskustelua siitä, että tiloilta kerättävän datan arvo kasvaa, mutta pelisäännöt hyötyjen ja kustannusten jaosta laahevavat. Huoli ei ollut “kehitysvastaisuus”, vaan hyvin maanläheinen: jos jokainen ostaja tai ketju rakentaa oman laskentamallinsa ja vaatii oman raportointinsa, lopputulos on tilalle byrokratiaa ja epäselvää riskiä – ja toiselle osapuolelle kilpailuetua. Linja oli, että laskennan pitäisi olla yhtenäistä ja minimitiedon varassa toimivaa, ja että tilan dataan liittyy myös omistajuus- ja korvauskysymys, josta ei voi vaieta. Turvepeltoihin liittyvät vaatimukset näyttäytyivät tässä kehikossa konkreettisenä esimerkkinä: vastuullisuusrajaukset voivat käytännössä rajata osaa pelloista tai tuotannosta ketjujen ulkopuolelle, ellei vaikutuksia arvioida realistisesti.

Kokouksissa käsiteltiin myös keinovalikoiman kaventumista ja valvonnan käytäntöjä. Torjunta-aineisiin ja hyväksyntäpolitiikkaan liittyvät kysymykset nousivat esiin kilpailukyvyn näkökulmasta, ja kansallisista prosesseista keskusteltaessa Tukes nähtiin keskeisenä toimijana. Samalla todettiin tarve kerätä kentältä systemaattisemmin havaintoja valvonnan vaihtelusta ja viedä niitä eteenpäin siten, ettei asia jää yksittäisten tilojen kokemukseksi vaan muuttuu korjattavaksi ilmiöksi.

Vuoden aikana valiokunnan työssä alkoi myös hahmottua seuraavan vaiheen fokus. Peltokasvifoorumia pidettiin tärkeänä vaikuttamisen ja yhteisen tilannekuvan rakentamisen alustana, ja samalla tunnustettiin tarve saada mukaan myös nuorten näkökulma, jotta edunvalvonnan ja kehittämisen “jatkumo” ei katkea. Kokonaisuutena vuosi 2025 kiteytyi kolmeen asiaan: panoshintojen ja lannoitemarkkinan hallittavuus, markkinoiden toimivuus (DON mukaan lukien) sekä se, miten vastuullisuus- ja datajärjestelmät

rakennetaan niin, että ne parantavat kilpailukykyä – eivätkä vain siirrä riskiä ja kustannusta alkutuotantoon.

Itä- ja Keski-Suomen luomuvaliokunta

Luomuvaliokunta kokoontui vuonna 2025 kaksi kertaa. 27.2.2025 Varkaudessa Kaks Ruusua ravintolassa ja 11.11.2025 Lapinlahdella Teknologiaatalolla. Lapinlahdella kokoonnuttiin myös Itä- ja Keski-Suomen luomuyhdistysten kanssa. Kokouksen jälkeen käytiin vierailulla Mikko Piipon tilalla. Valiokunnan puheenjohtajana toimii Mikko Piippo Lapinlahdelta ja varapuheenjohtajana Marisa Hukkanen Rantasalmelta.

Luomuvaliokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2025 ovat

- tukien täysimääräinen käyttö järjestöllisen edunvalvonnan painopisteeksi,
- tuoda julkisessa keskustelussa esille luomumarkkinan toimimattomuus ja ratkaisukeinot sekä valtion välinpitämättömyys 25% luomutavoitteen saavuttamiseksi,
- yhteistyön tiivistäminen Luomuliiton Itä- ja Keski-Suomen yhdistysten kanssa.

Luomuyhdistysten ja valiokunnan yhteiskokouksessa aloitettiin kannanoton valmistelu. Parhailaan on käynnissä useampi hanke, joka liittyy Itä- ja Keski-Suomen luomutoimijoihin: Uutta Virtaa Järvi-Suomen luomuun, Luonnon monimuotoisuustuuppaukset ja viljahanke.



Kuva 7. IKS luomuvaliokunta ja luomuyhdistysten edustajat vieraillemassa Alapihan tilalla.

Itä- ja Keski-Suomen erikoiskasvivaliokunta

Vuonna 2025 Itä- ja Keski-Suomen erikoiskasvivaliokunta jatkoi työtään erikoiskasvituotannon toimintaedellytysten vahvistamiseksi tilanteessa. Keskusteluissa korostuivat rahoituksen kiristyminen, tuotantopanosten hintapaineet ja sääntelyn aiheuttama kuormitus – eli samat tekijät, jotka ohjaavat viljelijöiden päätöksiä siitä, uskalletaanko uusia aloja lisätä, investoidaanko, tai jätetäänkö mieluummin “odotamaan mitä pellolta paljastuu”.

Valiokunta kokoontui vuoden aikana helmikuussa Suonenjoella Pakkasmarjalla ja kesäkuussa Teamsin välityksellä. Puheenjohtajana jatkoi Antti Vauhkonen ja varapuheenjohtajana Antti Tolvanen; sihteerinä toimi Antti Waris.

Vuoden alun tilannekuva oli varovainen. Useilla tiloilla suunnitelmia pidettiin auki, eikä uusia aloja välttämättä kasvatettu, koska talvituhoja odotettiin ja riskit koettiin poikkeuksellisen suuriksi. Sääolojen sahaaminen – erityisesti talven sulamisjaksot – nähtiin suoraan tuotantoriskinä. Samalla kustannuspuolella lannoitteiden hinnan koettiin edelleen nousevan, vaikka aiemmin oli annettu viitteitä toisenlaisesta kehityksestä. Tästä muodostui yhdistelmä, joka näkyy päätöksenteossa nopeasti: investointeja pitäisi tehdä, mutta epävarmuus ja rahoituksen saatavuus syövät halukkuutta sitoutua.

Kevät–alkukesä toi keskusteluun hieman valoisamman sävyin säärintamien vaikutuksen: monella alueella kevät oli sujunut kohtuullisesti, viileähkö sää oli tukenut tasaista kasvua, ja kasvustot olivat saaneet aikaa juurtua, vaikka sadetta toivottiinkin. Samalla kuitenkin todettiin, että pienetkin pakkasjaksot olivat vieneet osan pinta-alasta ja että talvituhoja oli paikoin yllättävän paljon – jopa kestäväillä herukoilla. Tämä kertoo olennaisen erikoiskasvituotannosta: riski ei ole vain “sato vai ei”, vaan riski on myös kasvin elinvoiman ja tuotantokyvyn heikkeneminen, mikä vaikuttaa useamman vuoden perspektiivissä.

Sääntely ja laatujärjestelmät olivat vuoden aikana läpileikkaava teema. Helmikuussa käytiin laaja keskustelu IP-sertifikaateista ja niiden suhteesta GlobalGAPiin. Ydinviesti oli, että järjestelmä voi olla siinänsä perusteltu, mutta sen pyörittäminen on raskasta ja vaatimusten muutokset kasaantuvat tilan hallinnolliseksi työksi. Samaan pakettiin nivoutuivat vastuullisuusraportointi (ESG) ja viranomaisprosessit – eli se kokonaisuus, jossa erikoiskasvituottajalle tulee yhä enemmän “ketjuvaatimuksia” samaan aikaan kun kannattavuus on tiukoilla.

Työntekijätilanne nousi esiin sekä käytännön rekrytointina että byrokratiakysymyksenä. Helmikuussa käsiteltiin erityisesti kausityöntekijöiden osoite- ja tavoitettavuusongelmia talvikaudella, koska esimerkiksi laskujen tai viranomaiskirjeiden perillemeno voi aiheuttaa tiloille ja työntekijöille kohtuuttomia seurauksia. Kesäkuussa viesti oli, että työntekijöiden löytämiseen on joutunut tekemään aiempaa enemmän työtä ja “etsimistä”. Keskusteluun nousi myös tarve selvittää eräiden toimijoiden roolia ja käytäntöjä työntekijäasioissa (mainintana Suomen Turvaopaste Oy), mikä kertoo siitä, että työvoiman saatavuus ei ole pelkkä “löytyykö tekijöitä” -kysymys vaan sisältää sopimus-, ohjaus- ja vastuuketjuja, joihin tarvitaan yhteistä pelisääntöä.

Edunvalvonnan ja kehitystyön puolella vuoden aikana jatkettiin MTK:n erikoiskasvivaliokunnan strategiatyötä. Helmikuussa todettiin, että strategiatyölle rakennetaan nyt pohjaa kyselyn avulla eri

tuotantosuunnille, ja kesäkuussa tilanne eteni niin, että vastauksista koottiin yhtenäinen kokonaisuus ja työtä jatkettiin MTK:n päätöksenteon tueksi. Tämä on tärkeää, koska erikoiskasviala on käytännössä monilajinen ja moniriskinen kokonaisuus – ja ilman yhteistä suuntaa edunvalvonta helposti pirstoutuu yksittäisiksi teemoiksi. Lisäksi sovittiin webinaariajattelusta: vastuullisuus ja laatuvaatimukset yhtenä kokonaisuutena, ja erikseen työluvut ja verotus. Se on järkevä jako, koska juuri näissä asioissa viljelijöiden “transaktiokustannus” on kasvanut eniten.

Haasteiksi tulevaisuuteenkin jää investointien ja rahoituksen pullonkaulat, laatu- ja vastuullisuusjärjestelmien kohtuullistaminen sekä työvoiman saatavuuden ja prosessien sujuvoittaminen. Näiden rinnalla ilmaston ja sään aiheuttama vaihtelu (talvihuhoista kevään halloihin) on taustalla jatkuvana “uuden normaalin” riskinä, joka pakottaa sekä viljelytekniisiin että taloudellisiin varautumisratkaisuihin.

Itä- ja Keski-Suomen osaaminen ja hyvinvointi -valiokunta

Valiokunta kokoontui vuoden 2025 aikana kahdesti. Ensimmäinen valokunnan kokous järjestettiin etänä 24.3.2025. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Marita Miettinen Pohjois-Karjalasta ja Jouko Åkerlund varapuheenjohtajana. Kati Partanen osallistui valiokunnan kokouksiin keskusliiton osaaminen- ja hyvinvointi valiokunnan edustajana. Kati toi vuoden ensimmäiseen kokoukseen terveisiä valiokuntatyön uudistumisesta keskusliiton valiokunnassa.

Sosiaalinen ehdollisuus astui voimaan vuoden 2025 alusta. Sosiaalisen ehdollisuuden osalta rajanveto asetuksen voimaan astuessa oli vielä hieman kesken. Keskusliiton asiantuntijat tekivät töitä rajanvedon selkeyttämisen osalta. Vuoden ensimmäisessä kokouksessa nostettiin myös esille, että Melan asiamestien toivottaisiin tarkistavan maatalousyrittäjien eläketasoa. Mela työtulotasot eivät ole aina samat puolisoilla, työtulotasojen tulisi olla tasa-arvoiset, jos molemmat yrittäjät tekevät 100 % työaika. Melan Välitä viljelijästä toiminta vakinaistettiin vuoden 2025 alussa ja saimme Melalta tietoomme, että lomituspalveluissa käytettyä lomitusnettiohjelmistoa aletaan uudistaa. Lomitusnetin ohjelmiston uudistustyö alkoi vuonna 2025, mutta käyttöönotto tapahtuu todennäköisesti vuonna 2027.

Kokoustiedote kevät 2025:

Itä- ja Keski-Suomen Osaaminen ja Hyvinvointivaliokunta kokoontui 24. maaliskuuta 2025 käsittelemään ajankohtaisia asioita, jotka vaikuttavat alueen maatalousyrittäjiin ja maatalousalan toimijoihin. Kokouksessa valittiin puheenjohtajaksi Marita Miettinen ja varapuheenjohtajaksi Jouko Åkerlund. Toimintasuunnitelma vuodelle 2025 hyväksyttiin.

Viljelijöiden kuulumisia esittelivät Eila Eerola ja muut Melan työkykyneuvojat. Keskustelussa nousi esiin positiivisen viestinnän merkitys maatalousyrittäjien keskuudessa, sillä monet kokevat, etteivät voi välttämättä täysin iloita omista onnistumisistaan. Lisäksi käsiteltiin tarpeita maatalousyrittäjien eläketasoihin liittyen ja työtulotasojen tasa-arvoa maatalousyrittäjien kesken.

Päivi Wallin esitteli lomituksen ajankohtaiskatsauksen, jossa suurimpana uutisena oli lomitusnetin uudistus. Kati Partanen kertoi keskusliiton valiokuntatyön uudistuksesta sekä vuoden 2025 alussa

voimaan tulleesta sosiaalisesta ehdollisuudesta. Kokouksessa keskusteltiin myös työterveyspalveluista ja maatalouden työturvallisuudesta. Erityisesti työtaturmien lisääntyminen maatalousalalla huolestutti.

Rahoituksen tilanne nousi myös esille keskustelussa. Alueen maatalousyrittäjät kokevat, ettei nykyinen rahoitustilanne kannusta uusia yrittäjiä alalle. Muita huolenaiheita olivat maatalouden rahoituksen pitkät prosessit ja rahoituksen saatavuus, jotka kuormittavat yrittäjiä.

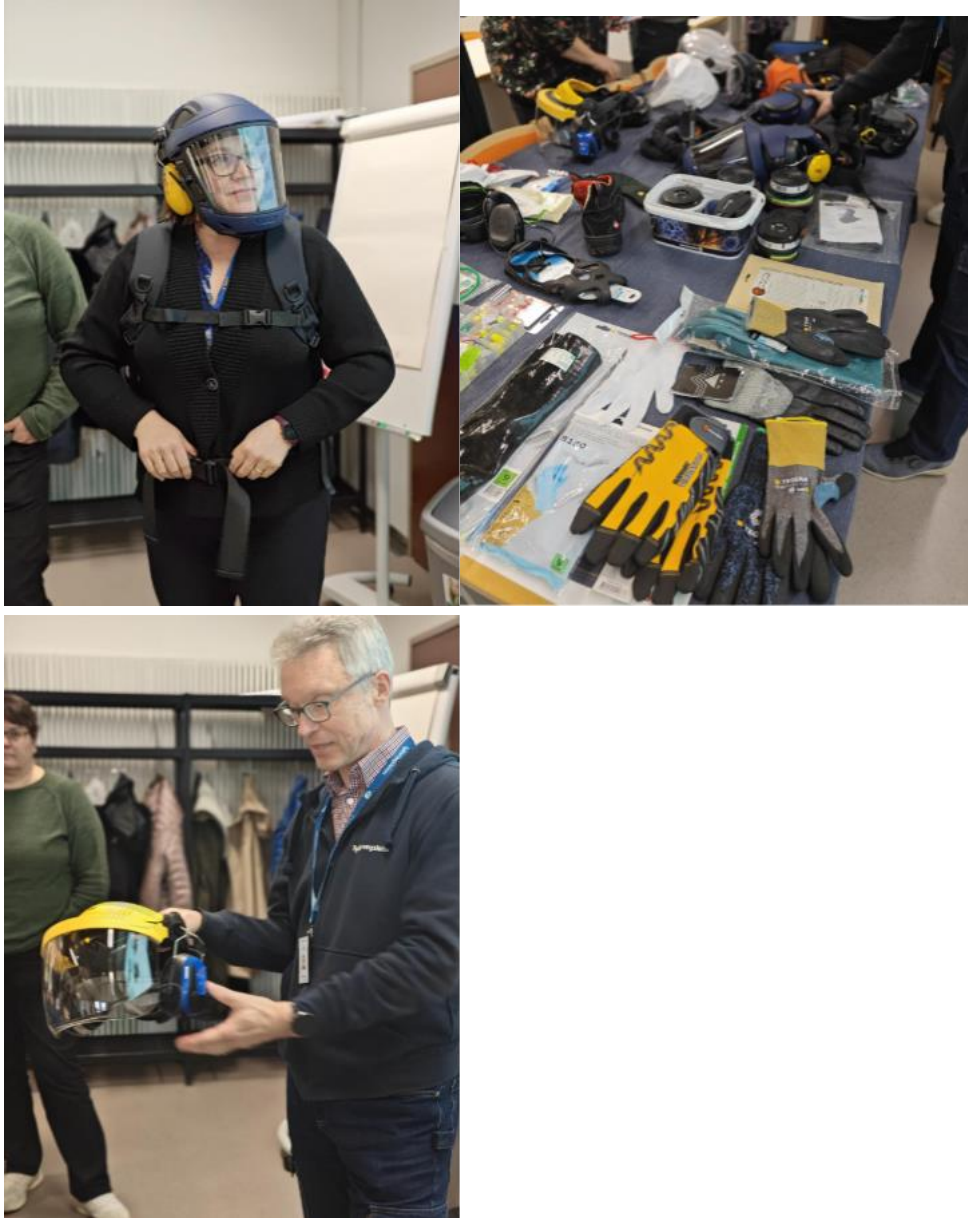
Melan asiamiehet aloittavat jälleen puhelinyhteydenotot tiettyjen maatalousyrittäjäsegmenttien parissa. Kokouksessa esitettiin myös toive, että yrittäjät ottaisivat itse yhteyttä Melaan työtulotasojen oikeellisuudesta.

Kokouksen päätöksissä nostettiin esiin tarpeet lisätiedotukselle Itä- ja Keski-Suomen alueen työterveyspuitesopimuksista sekä Mela-asiamiesten koulutuksen kehittämiseksi, erityisesti osakeyhtiöiden ja yhtymien osakkaiden lomaoikeuksien osalta.

Toinen valiokunnan kokous järjestettiin 20.10.2025 vierailukokouksena Työterveyslaitoksella. IKS-alueen työkykyneuvojat olivat mukana kokouksessa ja he toivat maatalousyrittäjien sekä Väliä viljelijästä toiminnan terveisiä. Keskeisimmät nostot työkykyneuvojilta:

- taloushaasteet edelleen mukana
- vakavia fyysisen työkyvyn haasteita
- Maatalouden jakautuminen itä/länsi, tuotannon alasajo
- Yrittäjien tietoisuus melaturvan tasosta ja mahdollisuuksista
- Työterveyshuollon matala liittymisaste
- Valvonta ja byrokratia ahdistaa viljelijöitä (sis. sosiaalinen ehdollisuus)
- Toimijuutta löytyy asiakkaissa aikaisempaa enemmän: osaaminen, aikaisemmin liikkeellä, jaksaminen ei aina hallitseva elementti.
-

Jukka Mäittäälä Työterveyslaitokselta piti ennen työsuojainnäyttelyä (kuvia alla) esityksen aiheella työsuojaimet terveyden edistäjänä maatilaympäristössä. Tapaturmiin voi johtaa joko fyysinen kuormittuminen, psykososiaalinen kuormittuminen tai altistuminen. Taikka näiden yhdistelmä. Fysikaalisia altisteita ovat esimerkiksi melu, värinä, UV-säteily, epäsuotuisat lämpöolosuhteet. Tärkeimmät kemialliset altisteet hengitysilmassa maatalousyrittäjissä, joihin pitäisi kiinnittää huomiota: eläinpeite, diesel-pakokaasu, puupöly, hitsaushuurut, lietelantakaasut, kiteinen piidioksidipöly (kvartsi). Kaikilta edeltä mainituilta hengitysilma-altisteilta voi suojautua oikeanlaisilla suojaimilla.



Kuvat työsuojainnäyttelyssä työterveyslaitoksella.

Itä- ja Keski-Suomen osaaminen ja hyvinvointivaliokunnan tiedote syksyllä 2025:

Maatalousyrittäjän työterveys on osa tilan kestävyttä

Maatalous on elinkeino, joka vaatii sekä fyysistä että henkistä kestävyttä vuoden jokaisena päivänä. Maatalousyrittäjä kantaa vastuuta paitsi eläimistä, pelloista ja tuotannosta, myös perheestään. Joskus saattaa unohtua oma hyvinvointi - kova työ ei saisi tapahtua oman terveyden kustannuksella. Työterveys ja työkyky eivät ole itsestäänselvyksiä. Ne rakentuvat arjen valinnoista, oikeasta tuesta ja riittävästä huolenpidosta.



Ennen työn aloittamista mietitään, mitä voi sattua – ja miten se voidaan estää

Maatalousyrittäjät työskentelevät usein yksin pitkiä päiviä ilman selkeää työaikaa. Tilan käytännön työt, juoksevat asiat sekä taloudelliset paineet muodostavat yhdistelmän, joka kuormittaa sekä kehoa että mieltä. Moni on tottunut " pärjäämään", mutta liian usein se tarkoittaa myös oireiden sivuuttamista – kunnes on pakko pysähtyä.

Tutkimusten mukaan maatalousyrittäjillä on:

- Tavanomaista enemmän tuki- ja liikuntaelinvaijoja
- Kohonnut riski hengitystiesairauksiin
- Kohonnut riski työtaturmiin ja pitkäaikaiseen stressiin
- Haasteita jaksamisen ja työkyvyn ylläpidossa erityisesti iän karttuessa

Tiesitkö, että astman voi saada jopa ensimmäisestä altistuksesta lietelannankaasuille esim. lietteen pumppaustilanteessa. Tämän takia suojainten käyttö on äärimmäisen tärkeää.

Työterveys on yrittäjän valttikortti

Vaikka yrittäjät eivät kuulu automaattisesti työterveyshuollon piiriin, maatalousyrittäjällä on mahdollisuus järjestää itselleen työterveyspalveluita Kelan tukemana. Tämä tarkoittaa ennaltaehkäiseviä terveystarkastuksia, työympäristön riskiarvioita sekä työkyvyn seuranta ja tukemista.

Maatalousyrittäjänä voit saada tukea esimerkiksi:

- Fyysisten vaivojen ennaltaehkäisyyn (esim. nostotekniikka, ergonomia)
- Hengityssuojainten ja työturvallisuuden valintaan
- Varhaiseen puuttumiseen uupumuksen tai stressin merkeissä
- Työkykyä tukevien kuntoutuspalveluiden hakemiseen

Vahva yrittäjä, vahva maatalous

Työkyky on yksi tilasi tärkeimmistä voimavaroista. Huolehtimalla omasta terveydestäsi huolehdit samalla myös perheestäsi, tuotannon jatkuvuudesta ja maatalouden tulevaisuudesta.

Sinulla on oikeus voida hyvin työssäsi.

Kannustamme kaikkia maatalousyrittäjiä:

- Varaamaan säännöllisesti terveystarkastuksia
- Kartoittamaan tilan riskitekijöitä ja parantamaan työturvallisuutta
- Keskustelemaan jaksamisesta – matalalla kynnyksellä
- Hyödyntämään saatavilla olevia tukipalveluita ja verkostoja

Työterveyden edistäminen ei ole vain yksilön asia, vaan koko maaseudun hyvinvoinnin kysymys. Kun yrittäjä voi hyvin, myös suomalainen ruuantuotanto ja maalla asuvat voivat hyvin.

Tiedotteen ovat laatineet Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen osaaminen- ja hyvinvointivaliokunta, johon kuuluu luottamushenkilöitä Pohjois-Savosta, Pohjois-Karjalasta, Etelä-Savosta ja Keski-Suomesta.

Muut valiokunnat

Kuluttajavaliokunta ja elinkeinopolitiikka- ja yrittäjyysvaliokunta eivät kokoontuneet vuonna 2025. Ympäristö- ja maapolitiikkavaliokunnan asiat siirtyivät maakuntavaliokunnan käsiteltäväksi.

C-Liittojen toiminta

C-liitot pitivät vuoden aikana kaksi kokousta. C-liittojen kevätvaltuuskuntaa valmisteleva kokous oli 30.3.2025. Kokous oli MTK Pohjois-Suomen toimistolla ja etänä. Kokouksessa käsiteltiin valtuuskunnan kokouksen valmistava keskustelu ja aloitteet valtuuskunnalle.

C-liittojen syysvaltuuskuntaa valmisteleva kokous oli 14.11.2025. Kokous pidettiin Ylivieskassa. Kokouksessa oli MTK:n puheenjohtajavaalin ehdokkaiden esittely ja kyselytunti. Kokouksessa käytiin myös valtuuskunnan kokouksen valmistava keskustelu.

MTK-Keski-Suomen jäsenet 31.12.2025

	Jäsentilat/ Vastuuhenkilöt	Perheenjäsen	Henkilöjäsen	Kunniajäsen	Opiskelijajäsen	Osakkaat	Muut jäsenlajit	Kaikki jäsenet 2025	Jäsenten peltopinta-ala ha	MTY-jäsenten metsä ala ha
MTK SydänSuomi	223	299	13		1	7		543	8 869	20 121
MTK-Hankasalmi	123	170	7			3		303	4 320	8 431
MTK-Jou-Lu	133	206	10			5		354	3 993	10 495
MTK-Jyväskylä-Muura	216	282	17		4			524	6 246	15 339
MTK-Jämsän Seutu	223	299	5					527	6 643	15 756
MTK-Kannonkoski	46	91				1		138	1 631	3 542
MTK-Karhi	147	232	11	2				392	6 407	11 547
MTK-Keurusseutu	147	231	8	1	3		1	391	4 025	14 902
MTK-Konnevesi	143	170	5			1		319	2 174	9 038
MTK-Laukaa	173	219	4		2	2		400	6 075	11 097
MTK-Petäjavesi	51	60	2		1			114	1 478	3 465
MTK-Saarijärvi	179	205	10			3	1	398	6 025	11 036
MTK-Toivakka	45	48						93	1 166	3 080
MTK-Uurainen	55	106	7					168	1 899	3 502
MTK-Äänekoski ry.	119	231	10	4				364	2 876	6 562
*lähde: Oiva-jäsenrekisteri	2 023	2 849	109	7	11	22	2	5 028	63 827	147 913

Taulukko 2. MTK-Keski-Suomen jäsenyhdistykset ja jäsenmäärät vuonna 2025

Yhteisöjäsenet

Osuuskunta Maitosuomi, Osuuskunta Pohjolan maito, Osuuskunta Tuottajain Maito, Osuuskunta Liha-kunta, Metsäliitto Osuuskunta, Itikka Osuuskunta, Osuuskauppa Keskimaa, Keski-Suomen Osuuspankki ja LähiTapiola.

MTK-Keski-Suomen tilinpäätös 2025

TULOSLASKELMA 1.1. - 31.12.		
	2025	2024
VARAINAINEN TOIMINTA		
Tuotot		
Varsinaisen toiminnan tuotot		
hankerahoitus	10 917,06	27 455,48
Tuotot yhteensä	54 385,57	44 643,78
Kulut		
Varsinaisen toiminnan kulut		
Kulut yhteensä	-275 938,81	-369 339,94
Varsinaisen toiminnan kulujäämä	-221 553,24	-324 696,16
VARAINHANKINTA		
Jäsenmaksutuotot	227 330,72	212 759,08
Muut varainhankinnan tuotot	11 197,67	6 090,44
Varainhankinta yhteensä	238 528,39	218 849,52
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot	22 215,44	28 291,54
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulut	-40 431,00	-7 904,94
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	-18 215,56	20 386,60
Satunnaiset kulut		
Muut avustukset	5 800	8 070
Tilikauden tulos	4 559,59	-77 390,04
TASE 31.12.		
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet	3 125,70	3 464,24
Sijoitukset	585 909,72	588 326,28
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset	25 408,59	20 075,60
Rahat ja pankkisaamiset	37 216,79	33 759,84
Vastaavaa yhteensä	651 660,80	645 625,96
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Rahastopääoma	450 285,08	450 285,08
Ed. tilikausien ylijäämä	155 562,21	232 952,25
Tilikauden ylijäämä	4 559,59	-77 390,04
Oma pääoma yhteensä	610 406,88	605 847,29
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma	41 253,92	39 778,67
Vieras pääoma yhteensä	41 253,92	39 778,67
Vastattavaa yhteensä	651 660,80	645 625,96

Toimintakertomus 2025 Keski-Suomen Maataloustuottajain Säätiö

Keski-Suomen Maataloustuottajain Säätiön hallitus kokoontui tilivuonna kaksi kertaa. Säätiön hallitukseen kuuluivat kertomusvuonna Kalle Hankamäki (pj) (varalla Minna Häkkinen), Jarkko Pakkanen (varapj, varalla Henna Laulajainen) sekä MTK Keski-Suomi ry:n johtokunnan nimeäminä edustajina Tomi Ahonen (varalla Paavo Hienola) ja Jani Rantanen (varalla Jarkko Nurminen). Säätiön sihteerinä ja asiamiehenä toimi Minna Kepponen. Hallinto- ja toimistopalvelut säätiölle tuotti Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomi ry.

Säätiön omaisuus

Säätiö omistaa metsää yhteensä 157 ha. Tilat sijaitsevat Äänekosken Sumiaisissa ja Petäjävedellä. Metsät ovat hyvässä kasvukunnossa ja vuosikasvu on vuonna 2016 laaditun metsäsuunnitelman mukaan 1 134 m³. Metsäsuunnitelma on määrä päivittää vuosien 2026 - 2027 aikana. Sumiaisten kiinteistöille suunniteltu uusi metsäautotiepiesto valmistui tilivuoden lopulla ja otettiin käyttöön. Metsätalouden tuottojäämä oli 8.212,96 euroa.

Metsä Board Oyj:n osakkeita on 4 311 kpl. Metsäliitto osuuskunnan osuuspääomaan on sijoitettu 67.992e. Metsäliiton osuuspääoma tuotti tilivuonna korkoa 3.337,08 euroa.

Säätiön omistaman Kiinteistö Oy Maatalon huoneiston kokonaispinta-ala on 186,5m². Huoneistossa toimivat vuokralaisina MTK Keski-Suomi ry, MTK ry Metsälinja, Mhy Keski-Suomi ja Viestimedia Oy (MT). Säätiöllä on myös osuus Maatalon yhteisistä tiloista. Vuokratuloja tilivuonna kertyi kaikkiaan 26.559,48 euroa.

Rahoitus- ja sijoitustoiminnan tuottojäämä oli 10.743,10 euroa.

Säätiön myöntämät avustukset

Säätiö myönsi tilivuonna toiminta-avustuksia ja apurahoja säätiön sääntöjen mukaiseen toimintaan 1.691,56 euroa sekä vn 2017 puretun E. Tammenoksan rahaston jäljellä ollut pääoma 4.108,44 euroa.

Lähipiiritoiminta

Hallituksen jäsenille maksettiin matkakustannusten korvauksia, mutta ei palkkoja tai palkkioita. Perusta-jayhteisö MTK Keski-Suomi ry:lle myönnettiin toiminta-avustuksia kaikkiaan 5.800 euroa.

Tilikauden tulos

Säätiön tilikauden 1.1. – 31.12.2025 tulos ennen veroja on 10.173,88 euroa.

MTK Keski-Suomi ry on syyskokouksessaan valinnut säätiön varsinaiseksi tilintarkastajaksi Tilintarkastus Riuttanen Oy:n ja varatilintarkastajaksi SYS Audit Oy:n.

Keuruulla 5.3.2026

Keski-Suomen Maataloustuottajain Säätiö sr

MTK-Keski-Suomen toimintasuunnitelma vuodelle 2026

MTK-Keski-Suomi ry on maa- ja metsätalouden harjoittajien sekä maaseutuyrittäjien maakunnallinen ammatti- ja etujärjestö. Toimimme asiantuntemuksen ja vuorovaikutuksen kautta jäsentemme yritystoiminnan edellytysten turvaamiseksi ja kehittämiseksi muuttuvassa toimintaympäristössä. Toimimme MTK:n ja yhdistystemme kumppaneina järjestö- ja edunvalvontatyössä. Edunvalvontamme lähtökohta on jäsenten elinkeinojen harjoittaminen ja niiden edistäminen sekä maanomistajien oikeuksien ja luonnonvarojen kestävä käytön turvaaminen. Toimintamme päämäärä on elinvoimainen maaseutu, jossa järjestön jäsenet ovat henkisesti ja taloudellisesti hyvinvoivia.

JÄRJESTÖN YHTEISET AVAINTAVOITTEET VUONNA 2026 OVAT:

1. Vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja
2. Markkinoilla on menestyttävä
3. Järjestön voima on omaksi kokemisessa

MTK-Keski-Suomen toimintasuunnitelma on laadittu täydentämään maakunnallisista lähtökohdista koko järjestön tavoitteita.

1. Vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja:

- 1.1. Vahvistamme ja laajennamme omaisuuden suojaa omistajan päätösvaltaa kunnioittaen kotimaassa ja EU:ssa
 - Huolehdimme MTK Yhdistystemme kyvystä puuttua omaisuuden suojaan ja omistajan päätösvaltaa heikentäviin toimiin ja päätöksiin.
 - Huolehdimme, että medialla, päättäjillä ja sidosryhmillä on ajantasainen tieto ja ymmärrys omaisuuden suojaan uhkaavista tekijöistä.
 - Osallistumme aktiivisesti sidosryhmätyöskentelyyn ja tuomme sidosryhmätapaamisissa alkutuotannon näkökulman jämerästi esiin.
 - Seuraamme toiminta-alueellamme toimintasektorimme viestintää ja mediaa ja teemme siihen kannanottoja ja lausuntoja.
- 1.2. Lisäämme kokonaisturvallisuutta ja vahvistamme suomalaisen tuotannon edellytyksiä kehittämällä omavaraisuutta ja kriisinsietokykyä.
 - Vahvistamme jäsenten varautumista ilmasto- ja ympäristöriskeihin sekä yritys vastuullisuuden vaatimuksiin.
 - Edistämme jäsenkuntamme tietoisuutta oman varautumisen ja turvallisuuden toimista yritystoiminnassa.
 - Edistämme yleistä ymmärrystä elinkeinojemme merkityksestä huoltovarmuudelle, ruokaturvalle sekä energiaomavaraisuudelle.
 - Olemme mukana kumppanina huolehtimassa huoltovarmuudesta kriisitilanteissa.

- Edistämme VAP-varautumiskoulutusta ja yhteistyötä MPK:n, ELY:n ja kuntien YTA-alueen kanssa.
- Edistämme toiminta-alueellamme luonnonvara-alan mahdollisuuksia ja tulevaisuusnäkökulmia toiminnallamme.
- Edistämme alkutuottajien hyvinvointia kannustamalla ja järjestämällä hyvinvointipalveluita, kuten KIILA-kuntoutuskursseja.
- Kannustamme jäsenistömme tilakohtaiseen kokonaisvaltaiseen varautumiseen, missä otetaan huomioon tilakohtaiset resurssit, kuten energia ja pelastussuunnitelmat.
- Kannustamme tilakohtaiseen ennakointiin ja haemme koulutuksia kokonaisvaltaisesti tilakohtaisen iskunkestävyyden kasvattamiseksi.

1.3. Järjestömme ja jäsenemme ovat osaavia, vastuullisia ja ratkaisukeskeisiä yhteistyökumppaneita.

- Tapaamme vaikuttamistyössä alueen kansanedustajia ja Euroopan Unionin parlamentin edustajia omalla alueellamme ja/tai yhteistyössä Itä- ja Keski-Suomen alueella.
- Tapaamme tiedotusvälineiden edustajia ja tarjoamme juttuaiheita sekä olemme tavoitettavissa taustoituksia varten maa- ja metsätalouden mahdollisuuksista ml. hiilensidonta, vastuullisuus ja ympäristökysymykset.
- Osallistumme maakunnan kehittämistyöhön ja tuomme aktiivisesti esille maa- ja metsätalouden mahdollisuuksia ja niiden merkitystä maakunnan ja kuntien kehittämis- ja mielikuvatyössä sekä sidosryhmien tapaamisissa ja kokouksissa.
- IKS-alueen yhteistyöllä toteutamme alueellisia jäsen- ja yhdistyswebinaareja, jotka palvelevat edunvalvontaa ja jäsentemme yritystoimintaa sekä edistävät digitaalisia taitoja.
- Osallistumme sidosryhmien hankkeiden ohjausryhmiin maakuntaa ja maaseutuelinkeinoja kehittävällä otteella
- Osallistumme IKS valiokuntatyöllä MTK:n vaikuttamistyöhön sekä annamme lausuntoja tavoitteidemme mukaisesti valmisteltaviin asioihin.

2. Markkinoilla on menestyttävä:

2.1 Vahvistamme jäsentemme neuvotteluasemaa edistämällä reilua lainsäädäntöä sekä kehittämällä toimintamalleja ja osaamista.

- Edistämme tuottajayhteistyötä ja -organisaatioiden perustamista, esim. uuden Tuottohankkeen avulla.
- Kohennamme jäsenten markkina-asemaa kysyntää vastaavalla, hiilensidontaa ja vastuullisuutta korostavalla tuotannolla. Tähän tähtää myös Ilmastonmuutokseen varautuva viljelijä -hankkeen toiminta.
- Viestimme toimialojemme vastuullisuudesta ja positiivisista ympäristövaikutuksista. Välitämme tietoa jäsenkunnalle yhdistysten kokouksissa, tilaisuuksissa ja suoralla jäsenviestinnällä sekä sosiaalisessa mediassa jäsenkuntaa laajemmin.
Edistämme viljelijöiden välistä rakentavaa vuoropuhelua
- Pidämme aktiivisesti esillä ruoka- ja puumarkkinoihin liittyvää tietoa, elinkeinojen taloudellista tilannetta, kauppa- ja sopimuskäytäntöjä. Tuomme esiin näissä havaittuja epäkohtia sekä medialle että sidosryhmille.

- Teemme ruuantuotannon imago- ja kuluttajatyötä sekä kotimaisuuskampanjoita itse ja kumppaneiden kanssa. Edistämme jäsenkunnan ammattien arvostusta sekä kuluttajien myönteistä asennetta suomalaista ruokaa kohtaan viestinnällä, kampanjoilla ja tapahtumilla.
- Kannustamme MTK-yhdistyksiä omien ja järjestön kampanjoiden toteuttamisessa kuten Kokkaa kotimaista-kampanja, koululais- ja päiväkot- sekä avoimet ovet maatilalla -tapahtumat.
- Jatkamme tuuli- ja aurinkovoimaan liittyvien koulutusten järjestämistä yhä parempien sopimusten saavuttamiseksi.
- Edistämme markkinavaikuttamiseen koulutusmoduulien osallistujaviestintää
- Teemme vahvaa kuluttaja- ja kotimaisuustyötä yhdessä kumppaniemme ja sidosryhmiemme kanssa.
- Tuemme jäsenistömme osaamista MTK-Akatemian ja liittomme osaamiskapasiteetin keinoin vallitsevassa markkinaympäristössä

2.3 Hyödynnämme vihreän siirtymän tarjoamat uudet liiketoimintamahdollisuudet jäsentemme ansaintaa lisäävällä tavalla

- Valmistelemme yhteistä hanketoimintaa Järvi-Suomen ohjelman ympärille yhteistyössä MTK-liittojen ja muiden toimijoiden kanssa
- Viestimme hankekumppaneiden ja sidosryhmien toteuttamista jäsenkunnalle sopivista tapahtumista, koulutuksista ja tiedoksiannoista.
- Edistämme maanomistajien neuvottelukuntien perustamista ja toimintaa tuuli- ja aurinkovoimamahankkeissa.

3. Järjestön voima on omaksi kokemisessa

3.1 MTK-järjestö on yhtenäinen, tasa-arvoinen ja kaikkia jäsenryhmiään edustava yhteisö

- Kehitämme IKS-valiokuntien ja niihin liittyvien verkostojen toimintaa, jolla myös osallistamme laajempaa jäsenkuntaa yhteiseen edunvalvontaan
- Huolehdimme sekä ulkoisessa- että jäsenviestinnässämme siitä, että MTK:n laaja edunvalvontatyö tulee entistä näkyvämmäksi ja ymmärrettävämmäksi kaikille jäsenillemme.
- Tiedostamme tarpeet kehittää liittoa kokonaisuutena ja kannustamme yhdistyksiä kehittämään toimintaansa jäsentarpeita vastaavasti
- Teemme viestinnän keinoin liittomme edunvalvontatyön tunnetuksi jäsenillemme ja potentiaalisille jäsenille.

3.2 Pidämme hyvää huolta jäsenistämme ja mahdollistamme monipuolisen osallistumisen ja vaikuttamisen

- Edistämme jäsenpalveluiden käyttöönottoa ja mobiilikäyttöliittymän tunnettuutta.
- Pyrimme aktiivisella ja ajantasaisella viestinnällä tavoittamaan jäsenet sekä edistämään sillä jäsenpitoa ja hankintaa.
- Edistämme tietämystä jäseneduista

3.3 Kehitämme rohkeasti järjestöämme vastaamaan tuleviin toimintaympäristön muutoksiin ja jäsentemme tarpeisiin.

- Olemme aktiivisesti mukana kehittämässä järjestöä, jäsenpitoa ja jäsenhankintaa edistävällä tavalla yhteistyössä MTK:n ja yhdistysten kanssa.
- Markkinoimme keskusliiton koulutustarjontaa vaikuttamiseen ja järjestötyöhön

3.4 Tarjoamme houkuttelevan jäsenyyden nuorille, potentiaalisille ja toimintaansa kehittäville.

- Edistämme järjestön uudistumista maaseutunuorten toiminnalla, jossa kannustamme maaseutunuoria mukaan järjestön toimintaan ja kannan muodostukseen valiokuntatyöllä ja osallistamisella.
- Otamme käyttöön MTK:n Tervetuloa järjestöön ja jäsenenöitymisasiakirja -toimintakonseptin.

3.5 MTK-Keski-Suomi on erinomainen työpaikka

- Kehitämme toimihenkilöiden perehdytystä liittoon ja jatkamme vaikuttajataitojen koulutusta.
- Kehitämme edelleen turvallista työympäristöä ja koulutamme siihen liittyviin toimintatapoihin
- Toteutamme vuosittain kehityskeskustelut, ja kehitämme toimintaa tulosten pohjalta
- Uudistamme toimistovälineitä johdonmukaisesti vastaamaan nykypäivän vaatimuksia ja mahdollistamme loppukäyttäjien osaamisen kehittämisen tehokkaaseen hyödyntämiseen.
- Huolehdimme toimihenkilöiden ja luottamushenkilöiden jaksamisesta ja viihtyvyydestä tehävissään systemaattisesti ja tehokkaasti.

3.6 Muuta

- Tuemme yhdistyksiä toteuttamaan ammattikunnan ja yhdistyksen esilletuomiseen videona ja hyödyntämään MTK-säätiön toteutusrahoitusta
- Osallistumme IKS puheenjohtajien ja sihteerien neuvottelupäiviin sekä syksyllä toteutamme ne maakunnallisesti.
- Edistämme yhdistysten välistä yhteistyötä yhdessä tekemällä ja tukemalla yhdistysten yhteensiirtymisprosesseja siihen liittyvällä tiedolla.
- Teemme edunvalvontaa metsänhoitoyhdistysten kanssa mm. alueellisessa metsävaliokunnassa
- Jatkamme MTK-Keski-Suomen toiminnan kehittämistä ja tekemisen suuntaamista itsenäisesti sekä yhteistyössä muiden Itä-Suomen MTK-liittojen kanssa
- Jatkamme taloushallinnon yhteistyötä MTK-Pohjois-Suomen kanssa.

MTK-Keski-Suomen talousarvio vuodelle 2026

TALOUSARVIO	2026	2025
VARSINAINEN TOIMINTA		
Tuotot		
MSL suoritukset		
Riskienhallintayhteistyö	10 350,00	10 350,00
Toimistokorvaus Mela	2 360,00	2 360,00
Vuokratuotot	1 044,00	1 044,00
Muut vars. toiminnan tuotot		4 000,00
Edelleen laskutukset	5 000,00	5 000,00
Hanketuotot	59 150,00	
Tuotot yhteensä	80 904,00	22 754,00
Kulut		
Palkat ja palkkiot	177 316,99	157 138,59
Henkilösivukulut	30 293,32	22 293,32
Poistot	0,00	600,00
Matkakulut	29 200,00	19 000,00
Kokoukset	14 000,00	11 700,00
Toimistokulut	38 528,00	31 740,00
Muut varsinaisen toiminnan kulut	24 100,00	16 950,00
Kulut yhteensä	313 438,31	259 421,91
VARSINAISEN TOIMINNAN TUOTTO/KULUJÄÄMÄ	-232 534,31	-236 667,91
VARAINHANKINTA		
Varainhankinnan tuotot	221 300,00	216 600,00
SIJOITUS JA RAHOITUSTOIMINTA		
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot	26 000,00	28 000,00
Sijoitus ja rahoitustoiminnan kulut	-8 200,00	-7 310,00
Avustukset		
Tilikauden yli-/alijäämä	6 565,69	622,09

MTK-Keski-Suomi ry:n paikallisyhdistykset vuodelle 2026

